

Hind 40 marka

6
M
B
E
R

ROMAN

N^o

8

L
I
H
A
W
Õ
T
T
E

N
U
M
B
E
R

AR

St. A. Pöytäkirja...
Eesti NSV Raamatukogu

SP
9591

Proua ERNA WILMER — andekam „Estonia” draamanäitleja.

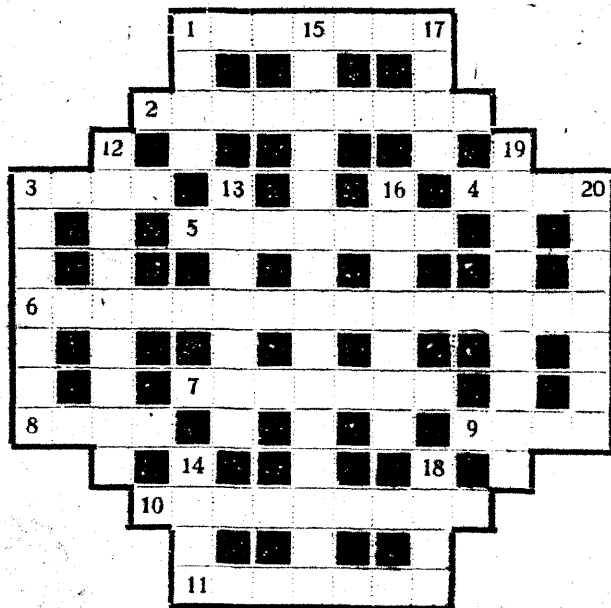
KIRJASTUS-OSAÜHISUS „ARENG”
TALLINN, 1927. A. VI. AASTAKÄIK.

Hindmõistatus

Nr. 8 (122).

Ristsõnade mõistatus.

Kokkuseadnud A. Tomingas.

Sõnade tähendus.

Paremalt-pahemale:

1. Tuntud Eesti graafik.
2. Ühe metslooma söimunimi.
3. Ei lopeergune ega kandiline.
4. Ilmakuulus helilooja.
5. Kuuluvad hobuse rakmete hulka.
6. Weneaegne võimukandja.
7. Raha nimetus (piiblist).
8. Leidub saunas.
9. Kala.
10. Naistöölise elukutse nimetus.
11. Metslind.

Ülevalt-alla:

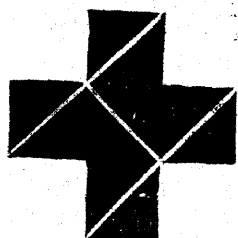
1. Laste mängukann.
3. Oppeasutus.
12. Piiriäärne alew.
13. Tähtis tegur hipodroomil.
14. Parim tööstussaaduste tutvustamiskoht.
15. Sulemeeste liik.
16. Üks meie ministritest.
17. Soojendab ja walgustab.
18. Naisterahwa nimi.
19. Terwishoidline kontrollasutus.
20. Merekala.

Lahendused tulewad saata „Romaani“ talitusele, Tallinn, Müüriwahe tän. 16. märgusõnaga „Hindmõistatuse lahendus“ kuni 15. maini. Lahendajate nimed avaldatakse „Romaan“ nr. 11 (125).

Õigete lahenduste saatjate wahel loositakse välja: 1) **Raadio detektor — aparaat.** 2) 1 anne Ed. Wilde kogutud teostest. 3) O. Lutsu—Ants Litner. „Romaani“ talitus.

Hindmõistatuse lahendus

Nr. 4 (118)

Halastajaõde õmbles antud kuus tükki kokku, nagu kujutatud kõrwal.

Õigeid seletusi saatsid:

Tallinnast: J. Ainso, K. Allisson, Arnold Aljas, Wera Ermann, A. T. Altermann, Edm. Aadli, E. Allmann, H. Annuk, R. Annok, B. Allmann, A. Blokmann, H. Bergmann, M. Braun, Erna Eerik, E. Emann, Eepe, Aleksander Espe, H. Gröön, Wold. Geering, W. Grünthal, A. Gröön, L. Grün-

Romaan

Ilmub kaks korda kuus.

SISU: H. Courths-Mahler: Juta. — Hermann Bahr: Ilus naine. — H. Wühner: Mahklakased. — Jonas Dahl: Waltsi-Peeter. — Ed. Wöhrmann: Mu ülemlaulud. — Karl Schönherr: Kaspar ja Reesi. — W. Müller: Pilw. — Gustaw Schröer: Lähedus. — Josef Kiss. Adagio. — Claude Farrère: Idüll maskides. — Luise Westkirch: Libahunt. — Tött ja nalja.

Nr. 8 (122)

Aprill 1927

VI aastakäik.

Juta.

Saffa kirjaniku Courths-Mahler'i romaan.

8

Ohmatades pööras neiu pead ja nägi teda nüüd oma lähedal. Gfiti kahvatas ta ehmatusest, siis aga tõusis hele puna ta näole.

„Herra v. Hohenegg!“ hüüdis tafogeleges.

Günter lähenes ja kummardas. Ra tema nägu tuisles allasurutud ärevuses.

„Mii siis olete Teie see tõesti ise, armuline preili, ja mitte mõni immutus! Teie ei või mind nähes olla üllatatud kui mina Teid nähes. Lahendage mulle see mõistatus. Ma uskusin wiirastust nägewat, enne kui Teie kõnelemist kuulsin!“

Juta oli ruttu toibunud ja sundis emast nüüd naeratama.

„Tulin eile pärast lõunat Berliinist siia,“ ütles Günter. „See seal on nimelt minu wae-seksjäänud suguwõsa maja — minu wiimane kodumaa lapikene. Selleni wana majani on kõik Hoheneggide toredus kokku kuivanud. Tulin siia, et siin rahulikult võiksin töötada. Sellega on minu siinolek seletatud. Aga Teie, mu armuline preili, kust tulite Teie Hoheneggi? Tahaksin uskuda imet.“

Ra Juta oleks seda uskunud. See, keda ta ei olnud lootnud enam iial näha saada, seisis äkki tema ees.

Ta surus oma kohmetuse alla.

„Selle juures pole mingisugust imet, herra von Hohenegg. Ütlemin Teile ju wiimasel koh-tamisel, et minul õel operatsioon selja taga on.

Temale oli selle järele puhkust waja, nii et meie hea wana doktor temale ette kirjutas maale minna.“

„Na — ja siis tulite siia Hoheneggi! Täp-selt Hoheneggi — selle järele hakka wõi saa-tust uskuma!“

Juta raputas naeratades pead.

„Kõik lasjeb emast üsna loomulikult seletada,“ ütles ta lihtsalt. „Meie wana doktor teadis väga hästi, et meil wõimata oli maaelu jaoks raha kokku saada. Meie doktor ei kuulu aga mitte nende arstide hulka, kes oma patfi-entidele kirjutawad rohu, mida need ei jõua osta. Tema istus laua taha ja kirjutas ilma meie teadmala meie tädile, keda me isiklikult waevalt tundsin, kes aga, kuigi me ainult kangelst sugulased oleme, meile juba nii mõn-dagi head on teinud. Tema kirjutas, tema, see tädi, tegewat heateo, kui ta meid mõneks nä-dalaks oma juure kutjaks. Ja seda tegi ta wiibimata. Me oleme juba enam kui nädal aega siin, ja mu õde on juba suurepäraselt kolinud. Mina aga tahtsin täna kord jälle tööle hakata. Rõgu ümbrus kubiseb siin headest motiividest. Seal eemal Prantslastekivi juu-res seisawad mu maalimiswahendid.“

„Siis olete kindla pilguga kõige ilusama maastiku pildi kätte leidnud,“ tähendas Günter v. Hohenegg teda mõnuga silmitsedes.

Juta puuastast kergesti. Ta süda põksus rahutult. Kuidas võttis Günter vastu teate, et ta Hoheneggis tema mõõrasema juures viibis ja temaga sugulane oli?

"Mu tähelepanu juhiti sellele. Müüd tahtsin parajasti seda imetaoliku barokkiloosi lähemalt waadata, kui märkasin, et selles elatakse. Gile ei elanud seal veel keegi."

"Jah, jõudsin alles eile pärast lõunat jüa. Siis käisin veel külas enesele majapidajannat toomas. Minu wana ammu võttis selle kohused oma peale. Kii siis tahate maalida bufikuristikku?"

"Jaa — ja Teie loaga ka seda wana, ilusat maja."

Günter kummardas säravail filmil. Unustatud oli, et ta Juta Falkneri eest oli tahtnud põgeneda. Temas peitus nagu juur õni, et saatus selle neiu müüd ometi oli jälle tema teele juhatanud.

"Hoidke aga pöialt, et oma töödega, mis siin tahan teha, öige palju mammonat teeniksin, et selle pildi Teilt jõuaksin ära östa," ütles ta otse ülemeelekult.

Juta naeris pisut.

"Ah, see oleks küll esimene kord, kus mul oleks östja pildile, veel enne kui see walmis on."

Muretumalt andus ta selle tunni wõlmuwusele.

"Kui see ei oleks põhjatu kergemeelsus minu praeguse waranduslise seisukorra juures, siis paluksin Teid seda pilti igal juhtumisel minuile waruks hoida. Aga kui mu tööl ei ole soowitud tagajärge, siis ei saaks ma selle eest maksta."

"Noh, enne mul waja maalida. Kes teab, kas see Teile walmis saates meeldibki," naljatas neiu.

Günteri filmad löid loitma.

"Wahest tohin wahetewahel pisut pealt waadata, kuidas see pilt Teie üsnate käte all walmib?"

Juta waatas kohmetult kõrwale.

"Müüd lähen ma oma töö juure tagasi," ütles ta ruttu.

"Kas lubate, et Teid Prantslastekivi juure saadan?"

"Kui Teil midagi muud kawatjust ei ole."

Ta pööras minema ja Günter jäi ta kõrwale.

"Öi, täna laiseldakse veel. Pean oma kodus enne veel pisut ringi waatama. Mastate festel on ta mulle peaaegu mõõraks jäänud, kuna siin ka palju, wäga palju on muutunud."

"Tean seda," ütles Juta tasakeeli.

Günter silmitses teda uuriwalt.

"Teie teate seda? Wiimaks teadsite ka juba, et see wana maja minuile kuulub ja siin minu kodu on?"

"Jah — eilsest saadik tean ma seda."

"Wististi kuulsite seda külas? Seal tuntakse mind ja mu perekonnaluugu peaaegu igas majas. Ka mina tunnen minewikust siin veel peaaegu kõiki inimeji. Wõimalik, et tunnen ka Teie tädit. Paraku ei tea ma ainult, kellega Te wõiksite olla sugulane. Müupalju kui mäletan, elawad siin ainult talupojad. Aga võimalik, et Teie tädi alles hiljem on jüa külla tulnud?"

Juta jäi seisma ja waatas talle tõsijelt juuril filmil näkku.

"Minu tädi ei ela külas, tema elab Hoheneggi herrastemajas."

Günter silmitses teda uuriwalt ja ta näöft lehwis üle wari.

"Teie — minu isamaja katuse all? Kui kummalist mängu elu mängib! Teie jelles majas kus kord talitas ja liikus minu ema? Minu ema? — Kui palju aega seft on mööduud!"

Wiimased sõnad kõlasid nagu ohked. Günter wöttis kübara peast ja äigas üle otsakekse. Siis tegi ta liigutuse, nagu oleks ta midagi oma taha wisanud. Suunitud kergel toonil jätkas ta:

"Teie proua tädi on küll mõne Hoheneggi ametnikuga abielus?"

Juta raputas tasakeeli pead. Siis wöttis ta kõif julguse kofku ja ütles ruttu:

"Öffite. Minu tädi on Hoheneggi omanik — proua Laura v. Hohenegg!"

Günter tufatas ja wahtis neiuile usmatult ötja.

"See pole tõsi! Laura Brinkmeyer, sündinud Seidel — Teie tädi? Öi, see ei ole võimalik," ütles ta karedasti ja terawasti.

"Mispärast wõimata?" küsis Juta ruttu.

"Seft et kaks nii wastandlist olemust ei wõi ükssteisega weresugulased olla."

"Usun, Teie ei tunne ei mind ega tädi Laurat sedawõrd, et wõiksite seda östustada. Pealegi oli tädi Laura minu emaga ainult kaugeft sugulane."

Günter hakkas äffi kibeda pilkega naerma.

"See on ju nagu hull wirastus! Glufe meeldiwad narrused! Urge silmitsese mind nii faristawalt, aga ma ei wõi teisiti, kui pean elu niisuguse narrimängu üle naerma! Ma reisin Berliinist ära, et — noh ükskõik millisel põhjusel. Ja siin leian ma eest Teie, just Teie kui lese Brinkmeyeri sugulase! See on tõesti kummaline ällatus: Dete näete, olen nagu pisut põrumud!"

Weel ifka filmitšes Juta teda kõsifelt, peaeagu kurwalt.

"Ufun, Teie ofustate tädi Laura üle väga ebadiqlaselt."

Günter lähwas sirgetš, ta näos tuikas ärewus.

"Nii, seda usute?"

"Jah. Ma usun, tema on ifit, keda kergesti mõidakse walesti hinnata. Mina olefsin, mõib olla, seda ka teinud, kui ma teda neil päewi ei olefs paremini tundma õppinud."

Tõrjuwalt ajas Günter oma pea kuflassse.

"Mina ei ole tõesti mitte waewaks wõtnud teda tähele panna. Wististi on ta Teile juba ütelnud, et ma tema eest plehku panin? Ufun, meie antipaatia on mastastifune. Wististi on ta Teile ütlnud, et ta rõõmus oli, kui see pagana kangekaelne junkur plehku pani."

Juta filmad waatafsid peaeagu pahandawalt.

"Ma jätan parem Teile ütlemata, mis ta Teifit rääkis, kui juhuslikult selgus, et mina Teiega oliu tuttawaks saanud. Utlesfin ma seda Teile — Teil olefs häbi!"

Günter tõmbas fägawasti hinge ja kehitas õlgu.

"Ma ei tahagi seda kuulda. Tahafsin kuulda waid Teilt, kas Te sellest aru ei fuuda saada, et minu ja tema wahel mingifugust ühendust ei wõi olla. Mõtelge — proua Laura minu ja mu ifa wahel — weetlem perekonnapilt — eks ole?" ütles ta pool pilkawalt, pool põlglikult, ja pilkaw joon ta suu ümber süwenes.

Juta näol seifis walus, etteheitlik ilme.

"Ma ei teadnud, et olete nii — kõrk, herra v. Hohenegg," ütles ta taja.

Wifut aega filmitšes Günter teda suuril jilmil. Siis muutus ta pilk pehmeks.

"Ah — nii arwate? Wfute, wabaherra minus, finine weri, wihastab selle üle, et minu ifa abiellus kodanikufooft naisega? Wfute, Juta Falkner wõiks mulle wähem wäärt olla, seft et tal aadlidiploom puundub? Noh jah, fiis olefs Teil loomulikult õigus mind kõrgiks nimetada. Wga kõrgid on aimult rumalad inimesed — ja selleks ei taha ma peetud olla."

Palaw wiha kustus Juta filmis. Järele jäi sinna waid wainne lein.

"Miks olete õlnud tädi Laura wastu nii kare? Miks läkfite enim koduta maailma, kui et jagafite oma kodu temaga?"

"Tahan katfuda Teile seda seletada. Kõige fägawam ja püham tunne, mis mu nooreea päewi walgustas, oli armastus mu ema wastu. Tänapäewani on see armastus õlnud minu juhtija. Tahfin alati jääda wäärilifeks sefugufele emale. Ta oli imetaolik proua, üllas kõige paremas mõttes kuni kõige falajamate

mõteteni, hea ja õiglane ja nii kõsine ja puhās, nagu ma weel kedagi teift temataolifit pole elus näha saanud. Üks ainus naisolewus on hiljem mulle minu ema waikest olemust meele tuletanud — Teie, mu armuline preili. Sellepärast tundsin ma Teie wastu alati sooja huwi — efimefist tunnist saadif, mil ma Teid tänawal juhuslikult kohtajin."

Juta lõi filmad maha. Temas ärkas wainne õnn, et Günter temale niifuguseid sõnu ütles. Günter uskus tema olekus midagi tõrjuwat leidwat. Wististi ei tahtnud ta temas lootuji aratada. Nii wähemalt oletas ta. Poolwaljusti, fumbutatud häälega jatkas ta:

"Winu emal polnud elu kerge; nägin teda tihti punaseksmutetud filmadega. Meie seifuford oli niifugune, et awafilmiil tüürifine hukatusse. Mu ema koondas koif oma jõu hukatusse kõrwaldamifeks. Ta palus ifa kokku hoida, töötada, lahkuda pillawast elust. Wsjata! Tema leidis eluwäärtust waid piritumas elumaitsmifeks. Tehti ifka enam wõlga oli. Kui mu ifale lõpüks, enam raha ei laenatud, müüs ja pantis ta koif, mil wäärtust oli. Ka Hoheneggi kalli hõbewara tahtis ta ära müüa. Mu ema pani sellele kõigeft jõust wastu, teades, et saadud raha meeletumale lõbule õhwerdatakse. Pealegi walitšes meie perekomas saaga, et Hoheneggi õnn selle hõbewaraga ühenduses seifwat. Minu muidu nii tark ja selge peaga ema kahmas oma mures kuni wiimifist lootufest, et koif weel kadunud ei ole, kui hõbewara weel meile fuulus.

Ja kuni ta elas, seda ta wälja ei annud.

Wga alatine mure ja hirm tulewiku eest, mure minu eest ja walu ifa lodewufe üle, keda ta kõigeft hoolimata õrnasti armastas, rikkufid ta terwife. Ta suri, kui mul seifsmeteifskümnes aasta peal oli.

Mu ifa näis olemat väga wapustatud. Tema oli ema omal wiifil armastanud, aga ta waluranges ruttu, seft et ta üle kõige rõõmu armastas.

Wastis, nagu olefs minu ema furmaga koif õnnistus Hoheneggift kadunud. Koif wõlafaldajad hakkafid peale kätma. Mõni nädal pärast ema furma jutustafid mulle mu kaasõpilased, üks pilkawalt, teine õfawõtlifult, et proua Laura Brinkmeyer lähemal päiwil oma majas suure peo walmistawat, mida Hoheneggi hõbewara ilustawat. Proua Brinkmeier ifkawat kiidelda selle hõbewaraga, mis ta oma mehelt jõulukingitusena olla wälja klaninud.

Mulle oli see nagu lõõk näkful

Tunne, mis lähenes wihale ja põlgufele, puges mu rinda nende inimeste wastu. Mul

oli, nagu oleksid nad ühes meie hõbewaraga kõik meie wiletsuse näitusele wälja pannud.

Warsti selle järele sündis, et ka Brinkmeyer suri. Nasta hiljem, kui Hoheneggis kõik oli kofku warisemud, teatas mulle mu isa, et ta Brinkmeyerit lesega mõtlewat abielluda. Mina rewolteerisin selle wastu kõige oma nooruse kuumawerelisusega, kõige oma noorusliku uhkuse ja trotsiwusega. Mulle paistis, nagu häbistataks mu ema weel hauas, kui mu isa temale niisuguse järehtulija andis.

Isa ja minu wahel algas tibe wõitlus. Ma ei mõtnud ta juttu kuulda, leidisin ta teguwisi olemat teotawa, haawawa, et ta enesele ja mulle Hoheneggi sel kombel tahtis tagasi wõita; ütlesin talle oma noorusfärjitusel, et ta minu ema armastust pole wäärinud, kui ta parem omale leiba ei teeni auja tödga, selle asemel, et talle sühuse järehtulija annab.

Aga mu isa tegi, mis ta oma loomu järele pidi tegema. Ta abiellus selle naisega, kes talle Hoheneggi tagasi tõi. Ja mina tegin, mis mu iseloom käskiwalt nõudis. Kui ma ka sealamas oleksin pidanud surema, ma ei oleks wõinud seda naist oma emaks nimetada. Weel enne kui ta Hoheneggi tuli, lahkusin ma kodust.

Olen kuulnud, et ta selle õige hooletusse jäetud mõisa püüwa töd abil jälle olemat korda seadnud; olen ka kuulnud, et ta minu isa ta haigewoodil olla hästi rawitsemud. Wõimalik, et ta ei ole halb naine. Nüüd, mil ma elu tunnen, mõtlen ma selle üle ka kainemalt. Aga üht tean ma: hea wahetord minu ja proua Laura wahel on wõimatu. Näeksin ma teda oma ema asemel Hoheneggis askeldamas ja waltsemas — weel tänagi ei jaksaks ma seda wälja kannutada! Ja ta ise on wististi rõõmus, et ta tillikas wõoraspoeg tema lähedale ei tule. Temal on ju nüüd kõik — hõbe, mõis ja Hoheneggide nimi. Isa surmaga on minu ja tema wahel kõik kõidifud katkenud. Mina mõtlen kõige selle üle nüüd üsna rahulikult, olen isegi nii kangel, et siia oma wanaisa majasse elama asun, wõib olla aastaks, ehk küll Hohenegg siit waewalt poole tunni tee kangel seisab. Kohatan ma proua Laurat, siis lähen ma taht mõdda kui wõorast, kuigi ma teda teretamata ei jäta. Nii, mu armuline preili, olete wõinud pilgu heita minu südamesse ja tunnetesse. Kas nime-tate mind nüüd weel kõrgiks?"

Juta tõmbas sügawasti hinge ja raputas pead.

"Ei — oh ei — wõin mõista, et Teie wõorale ei wõi ütelda ema, kuna Te oma ema olete nii wäga armastanud. Aga ma pean Teile weel lord ütleva, et Teie tädi Laurat ei tunne, kui teda nimetate keltjaks ja harili-

fiks. Mina tohtisin eile esimest korda pilgu heita ta hinge — ja kordan Teile: Teil oleks tuline häbi, kui Te seda naist tunneksite. Tõsi küll, tema walmuses pole midagat peent ega filmapaijwat, aga ta on suuremeelne ja kuldse südamega."

Günter kehitas õlgu.

"Wõib olla! Aga wõib olla ka, et asetate sellesse naisesse head omadused, mida tal ei ole. Wõimalik, et ma talle ka omas walusas kärjitusel olen ülekohut teinud. Aga täitsa asjakalikult hinnatuna, ei meeldiks mulle proua Laura ometi. Ja —" ta naeris pisut ja jatkas kergemal toonil: "igatahes puudutab see mind pettumusega, et olete tema sugulane. Sest kuna Teie, nagu seda rõõmuga kuulsin, siia kawatsete jääda pikemaks ajaks, siis oleksime ometi aegajalt wõinud mõne tunnikese westelda. Aga Hoheneggis ei wõi ma Teid külastada. Nii jääb mulle waid üks lootus — Teid mõnikord juhuslikult näha. Dmekst tean ma nüüd, et oma ateljee olete üles löönud Brantslastekivi juure, ja usun, et mõnikord tohin Teid seal külastada."

Nad ronifid mäekülge mõdda üles. Jõudes üles Brantslastekivi juure, wõttis Juta kofkupandawal toolil istet, et edasi töötada.

Günter jäi tema ette seisma.

"Kas pean lahkuma, wõi tohin Teile weel pisut ajaks olla seltsiliseks? Ei taha Teid wististi mitte eksitada."

Juta waatas alatud pildile.

"Kui tahate jääda — mind Te ei eksita."

Günter heitis tema lähedale murule pikali ja waatas Jutale näkku.

Pikema aja pärast ajas ta enese istukile.

"Eile ei oleks ma seda meeski näha wõinud, et Teiega täna siin Brantslastekivi juures wõin westelda," ütles ta. "See on saatuse juhatus, eks ole?"

"Igatahes on see kummaline kofkujuhumus," wastas Juta, filmad töd peal.

Günter filmifses teda jälle rääkimata. Mein oli kübara peast wõtnud ja oma kõrwale rohuse pannud. Päite mängles ta juustel. Tema näol seisis ilme, mis koosnes mõtiflewast tõsifusest ja heledast elurõõmusest.

Siis westlesid nad üheskoos kui head sõbrad. Günter kõneles oma töökawatjustest ja Juta pidi temale üht ning teist oma elust jutustama. Minult oma wennast ei rääkinud ta. Ta ei wõinud ütelda, et Freby enese oli maha lastanud. Nii ei tähendanud ta siis ka täna, et tal oli olnud wend. Ja ometi oleks ta tarwitsemud waid seda nime nimetada, et Günterit wabastada piinawast eksitusest. Ta ei aimanud, kui palju walu ta temale oleks tegemata wõi-

mid jätta, kui ta tema vastu jes suhtes oleks olnud awalik.

Ruttu mööbus aeg.

Kui Juta kord kella waatas, ehmatas ta.

"Müüd aga pean koju ruttama!" hüüdis ta ja tõusis kiiresti.

Günter fargas ruttu jalule ja korjas Juta asjad koftu.

"Nägemiseni, armuline preili — palun, ütlege nägemiseni ja terwitage minu poolt wana Johanni."

Juta naeratas pisut kohmetult.

"Nii siis jah — nägemiseni!"

Ruttu lahkus ta. Illewas helewuses, wainne, sügaw rõõm südames, käis ta oma tee.

Juta jõudis parajasti Hoheneggi, kui Johann kandelauga tahtis kaduda õdede sõõgituppa lauda katma.

"Silmapilk, Johann! Mul on Teile edasi anda terwitus!" hüüdis Juta teda.

Wana teener waatas talle küsides otja.

"Mulle terwitus? Kas tohin küsida kellelt, armuline preili?"

Juta nokitas sõõrafilmil pead.

"Herra von Hoheneggilt."

Kandelaud tirisest Johanni käes.

"Junker Günterilt?"

"Jah, temalt. Tema on eile siia jõudnud ja elab wanas herrastemajas."

Johanni filmad läikisid. Ta tänas wärisel wal häälel ja läks ruttu sõõgituppa. Nii ruttu kui võimalik kattis ta lauad, siis ruttas ta noorusliku kergusega idatiiwasse. Seal koputas ta proua Laura töötoa uksele. See hüüdis sisse ja tõstis filmad inestades üles arweramatutelt, mille kallal ta parajasti töötas.

Siiti tahtis ta tulijat efsitanise pärast pragada, aga ainus pilk Johanni erutatud näole pani ta kohmetama.

"Mis on, Johann?"

"Armuline proua wabandamad lahkesti, kui efsitan. Aga ma kuulsin praegu armulikult preililt — tema oli Brantslastekivi juures maalimas — et junker Günter eilsest saadil jälle Hoheneggis wiibib — wanas herrastemajas elab ta. Ja ma uskusin siis, seda peaks armuline proua kohe teadma."

Proua Laura oli kõige suuremas ärewuses ja üllatuses üles karamud, wajus aga kohe jälle toolile tagasi.

"Mis — mis on Teile minu sugulane ütelnud?" küsis ta kähisema häälega.

"Tema tõi mulle temalt terwituse."

"Tahab ta siia kauemaks jääda?"

"Seda ma ei tea."

"Ja müüd tahaksite heameelega nii ruttu kui võimalik sinna minna, Johann?" küsis proua emast rahustades edasi.

"Kui armuline proua seda lubaksid. Tahaksin küll heameelega oma armast noort herrat jälle näha! Sest ma olen teda juba kui wäikest last fätel kannud?"

Proua Laura wiskas käega.

"Ja jah — on juba hea — wõite kohe pärast lõunat sinna minna. Aga seda ütlen ma weel kord, Johann, tema ei tohi sellest midagi teada, et ma maja olen siit sealt parandada lastanud, ta mitte seda, et mööblid lastsin korda seada. Teie ja Kathrin üksi olete kõik korras hoidnud, nii palju kui see võimalik oli ja nii palju kui aeg teid seda teha lubas. Selle juure jääte, Johann! Saite aru?"

"Jah, armuline proua wõivad olla muretu. Tema ei kuule midagi ja märkab waewalt, et käsitöölistel seal midagi on parandanud."

"Ta ei tohigi midagi märgata. Teie teate ju, muudu wõiks ta sealt kohe jälle lahkuda. Nii siis minge, Johann. Ja waadake, et temal midagi ei puuduks, kui ta kauemaks jääb. Wis- tisti toob ta enesele Kathrini majapidajannaks. Selle wõite kõrwale tõmmata ja talle ütelda, et kui seal midagi puudub, ta siis kohe minu juure tuleb. Aga minu nimi jäetagu mängust välja!"

"Wäga hea, armuline proua. Täidan kõik täpselt," kinnitas Johann sõõrawail filmil.

"Hea küll — ja — jah — paluge ometi armuline preili silmapilk mõneks minutiks minu juure. Wõite daamidele juweerand tundi hiljem lõunat anda — teatage seda kokale."

Johann lahkus.

Kui proua Laura üksi jäi, fargas ta jälle püsti ja jooksis taas edasi niug tagasi. Ta nagu ilmutas rahutust ja ärewust ning ta filmad wälkusid kummaliselt.

Kui Juta kohe selle järele tuppa astus, jäi ta keset tuba seisma ja waatas tulijale vastu.

Juta märkas kohe, et wana daam oli erutatud.

Proua Laura astus noorele neiuale vastu ja waatas temale uuriwail, peaaegu näljaseil filmil näkku. Ta hääle kolas kummaliselt, kui ta ruttu ütles:

"Palun, wõta istet, Juta, ja ära hooli sellest, et mina jalutan. Olen nagu palawikus rahutuse ja ärewuse pärast. Johann teatas mulle praegu, et sa oled rääkinud Günter Hoheneggiga ja et ta eilsest saadil wiibib wanas herrastemajas. Näib, et saatust sinu seks on walinud, et mulle wõiksid temast teateid tulla. Olen sulle eile pooleldi vastu tahtmist oma tunnetest ja mõtetest enam awaldanud kui mulle

inimestele. Mististi peab see nii olema, et sulle kõik oma usalduse kingin. Midagi peitub minus, mis mind otse ajab seda tegema. Sa tead, mis Günter mulle on. Sellepärast palun sind südamest, jutusta mulle kõik täielikult, kuidas ja temaga kokku said ja mis te rääkisite."

Juta oli sõnakuulelikult istet võtnud. Ta suured selged silmad wiibisid täis südamlikku osavõtniist proua Laura näol.

"Seda teen ma heameelega, tädi Laura."

"On ta siia waid lühitefeks ajaks tulnud?"

"Ei, ta tahab siia wõib olla mõneks aastaks jääda. Majapidajannaiks on ta enesele külast toonud oma wana amme. Mina olin majale lähenenud ja nägin äkki, et selles elati. Ümber pöördes seisis ta minu ees ja polnud sugugi wähem hämmastunud kui mina, et me siin kokku saime."

"Ütlešid ja, et oled minu sugulane?"

"Jah, tädi Laura."

"Ja ta ei pöörnud sulle mitte põlates felga?"

"Ei, meštlešime weel palju aega."

"Kas — kas rääkisite ka minuist?"

"Jah," wastas Juta taja.

"Müüd astus wana daam otse Juta ette."

"Aga seda ei taha ja mulle ütelda, efs ole?"

Juta wiiwitas pisut. Ta pidi enesele üttelema, et wana daam selle all palju enam kannataks, kui ta salajas hoiaks, mis Günter temast oli ütelnud, sellepärast oli juba parem, et ta temale kõik, kuigi pehniemal kujul, ära ütles.

"Kui sa seda kuulda tahad, tädi Laura, siis ütlen sulle kõik."

"Awalikult ja otsekoheselt?"

Juta waatas temale selgeil silmil näkku.

"Kui ma ei tahaks tött rääkida, siis wai-fifin ma. Minu lugupidamine sinu wastu on nii suur, et ma sulle waleetada ei wõiks — see ei käiks kokku minu autundega."

Wana daam wöttis Juta käest kinni ja pigistas seda."

"Ära ole minu peale kuri, Juta, et kahtle-sin. Ma tänan sind juba ette su otsekohesufe eest, kui kibe see mulle ka oleks. Müüd räägi."

Juta ei pidanud pikalt aru.

Kui ta wiimaks lõpetas, oli proua Laura nägu wäga kahwatu.

"Räägi edasi," nõudis ta ruttu.

Juta wöttis ta käest kinni.

"Ah, tädi Laura, olešid ja seda wõinud ise kuulda, mis ta mulle jutustas! Wähematki pahameele šadet ei wõiks enam su rinda jääda. Ta rääkis oma emast. Sägawaš südameš on ta teda armaštanud ja auštanud. Ta on olnud kui meeletu, kui isa temale wälise kafu lootufes tahtis anda järektulijat, keda tema armas —

felfijaks. Mististi ei tea sa, tädi Laura, et ta kaasõpilafed teda pilkafid, sešt et ja ühel peol Höheneggi hõbeda lauale panid. Nagu oleks seega kõik ta wiletsus uaitufele wälja pandud, nii tunnud tema siis. Nõil päewil on temas ärganud sinu wastu kõrk trotsiwus. Sinna-maanti pole ta sinu wastu mitte olnud maenulik, kuna ta ema alati oli sinu kaitfeks wälja astuunud, kui keegi sind pilkas."

Proua Laura jookfšs kiiresti edasi ja tagasi ja tagasi ning kattis näo kätega.

"See õmetu pidu! Ma ei tahtnudki ju seda hõbedat lauale panna. Aga Brinkmeyer ei jätnud järele. Ah — see waene laps, millist walu ma talle tegin!" hüüdis ta kui meeletu.

Siis lähenes ta jälle Jutale.

"Ja tema ema, ja ütled, tema olla minu eest seismud? Ja jah, seda ma usun. Tema oli hea ja tõesti üllas. Ma usun sind ju, pole ime, et Günter ei sallinud, et ma tema järektulijaks sain. Aga jutusta edasi, ma palun sind!"

"Ta ütles mulle, et ta müüd kõige selle üle palju rahulikumalt järele mõtlewat. Aga ta arwab, ka täna weel ei jafawat ta kannatada, sind tema ema afemel Höheneggis afeldamas ja walitfemas nähes. Ta mõõndas, et sinu üle ehf oma nooruslifus kärfitufes on ülekohtufelt otustanud. Igatahes olla tal müüd wõimalik pikemaiks ajaks siia jääda ja sind, kui te kokku juhtute, kui wõõrašt teretada. Tema tahab siin rahus ja waitufes suurema teofe kirjutada. Suure waewaga on ta enesele miipalju raha kokku heidnud, et siin maal mõne aasta wõib lihtfalt elada, kuni ta jälle raha saab. See on kõik, mis sind wõiks huwitada. Muudu rääkifime waid kõrwalifist ja muist afjušt."

Wärišew hingetõmme tuli wana daami suušt. Siis hakkas ta jälle toas sõnalafumata edasi ja tagasi jookfšma.

Wiimaks näis torm ta rimas raugemat. Ta jäi Juta ette seisma ja ta filmis oli pehme šara.

"Ma tänan sind su otsekohesufe eest, Juta. Nähtawašt pole wõinud ja mulle midagi head teatada, aga õmeti — õmeti — noh, jätame see. Wahešt näed teda jälle, siis ära üttele temale, palun, mitte, et selle kõik mulle oled ära ütelnud. Ja et sa katfufid mind õigeks pešta ning wabandada, selle eest ole tänatud. Simult ufub ta wahešt, et ma nii paha ei ole, kui ta on oletanud. See on üldše taewa näpunäide, et šina siin wiibid ja te ükšteišt tunnete. Ja kõrgiks ei tohi ja teda enam nimetada. Waata, ta ei wõigi ju muud, kui minu peale pahane olla. Midagi madalat ei peitu selles meelegašas, midagi madalat ei peitu ta hinges. Tema

on õige mees, õige ja uhke, aga üllas, suurju-gune omas mõtlemises."

Juta pilistas naeratades ta fätt.

"Kui suur oled sa oma tunnetes, tädi Laura! Ja kui kahju, et teie wahel pundub jild. Teie olete üksteise wäärilised!"

Wana daam tõrjus ägedalt.

"Kas näed teda warsti jälle?"

"Ei tea; ta ütles ainult, et kuna ta mind jün ei tohtinwat külastada, tema enesele luba-wat mind mõnikord Prantslastekivi juure waa-tama tulla, kui ma seal maalin."

"Ta wiist pooldab sind heameelega?"

Juta pünastas.

"Ei tea, tädi. Ta ütles mulle täna, mina tuletawat talle oma olemuselt meelde ema, selle-pärast olla ta minu wastu ju algusest saadif eriliist huwi tuunud."

Proua Laura nokutas ruttu pead.

"Jah, sina oled sama peen ja üllas kui tema ema, seda tundsin minagi kohe. Midagi peitub siin wiisil, nagu see temas peitus; seda ei saa kirjeldada, seda võib waid tunda. Sel-lepärast oled sa mulle ka kohe armsaks saanud. Minul on juba kord õnnetu eelistus kõige peene ja ülla wastu, kui ma ise olengi jäme tosinajeloom."

"Oh kui halvasti sa iseennast tunned, tädi Laura!" hüüdis Juta elawalt.

Wana daam kehitas õlgu.

"Jäta see, laps. Pardiist ei arene kunagi luif, seda olen juba sada korda ütelnud."

"Aga krobelinees koores peitub tihti kõige, kõige parem tuum."

Proua Laura naeratas hajameelselt.

"No jah, krobeline ja kare küllalt on koor. Jlus pole ma ial olnud. Aga sina, Juta, oled mu silmadele rõõnuks. Minu süda kippus kohe sulle wastu. Sa meeldid mulle nii, et ma sind enam Hoheneggist et tahaks ära minna lastagi."

Juta waatas temale üllatatult näkku:

"Tädi Laura!"

See nokutas pead.

"Jah, mul oli uneta õõ. Gilne päew on minus nii palju elule äratanud, et ma rahu ei leidnud. Siis mõtlesin ka kohe järele, et see mulle ometi ilus oleks, kui seefugune armas, noor weri minu ümber oleks. Wõtsin nõuks similt küsida, kas sul küll wõimalust ja tahet oleks Hoheneggi elama jääda. Wõi oleks sulle sinne elu liig üfifit?"

Juta tõmbas sügawasti hinge. Ta oli äre-wuses kahwatanud, loomusunnil tundes, et tädi Laural see offus mitte ei wõinud olla kerge.

"Üfifit? Oh ei, tädi Laura! Wäljas maail-mas olen ma weel üfifilafem, niipea kui õde

Leena oma mehega jälle Afrikasse on reijunud. Aga kas ma ei oleks sulle tülik? Ja mis peaks ma jün tegema? Kuidas jaaksin kajulik olla? Sinu majas käib ju kõik ifegi kui nõõri mõõda."

Proua Laura tegi ägeda liigutuse.

"See on ju kormaline asi, Juta. Tülik ei ole ja mulle ialgi. Oleksin alati rõõnuis, kui sa minu juures oleksid. Awalikult ütelda, esial-gul ofje kartsin ma teie tulekut. Ma ei tead-nud ju, millised inimesed te olete. Ja töõd oleks sul jün ka. Kas ei wõiks sa jün sama hästi maalida kui limas? Lafen sulle töõtoa jisse seada, kuidas ise tahad. Kas see ei läheks?"

"Muidugi, tädi Laura, see läheks küll."

"Aga sa ei taha sellise tujuka, weidra wana eide juure jääda? Ütle seda awalikult, mina ei pane sulle seda mitte pahaks."

Juta silmad niiskufid. Weetlew naeratus lehwis ta näõst üle.

"Oh, sa ei ole ei tujukas ega weider!"

"No waata, siis harjufime üksteisega õige pea. Sul on õigus, kui Leena jälle lahkub, jääksid sa täitfa üfjunda. Aga usu mind, see ei ole hea, kui inimene üfji on. Jse oma selts lähel lõpuks wõimatufis."

Jälle ilmus Juta näole armas naeratus.

"Ah, tädi Laura, sa ei tarwitse mulle mitte enam nii ütelda auku pähe rääkida. Kui sa mind tahad saada, siis olen rõõnuga nõus. Siis lähen linna tagasi waid nii kauaks, kuni Leena oma mehega ära reijib. Ma ei tahaks temast warem lahkuda. Seft kes teab, millal me üksteist siis jälle näeme."

"Noh, Leena võib oma lapsega ju ka siia jääda, Juta. Ta mees võib ta ka siit ära wiia. Ja kui ta tahab, jäägu temagi seniks siia, kui nad Jda-Afrikasse jälle tagasi reijiwad. Ho-henegg on ju küllalt suur."

Nüüd kargas Juta äkki püsti ja wõttis tädi Laura ümber kahe käega kinni. Impul-siivselt suudles ta kohmetut tädit suule.

Siis ütles ta naeru ja nutu wahel:

"Tädi Laura, sa pead enesele juba meel-dida lastma, et ma sind südamest armastan!"

Wana daam wabastas enese ruttu ja astus kiiresti afna juure. Juta nägi, et ta sügawas meeleliigutufes wärises, ja ei julenud temale järele minna.

Pisut aega jäi kõik waitfeks, waitfeks. Kuulda oli ainult wana daami hingetõmbeid. Kui ta tüfikese aja pärast ümber pöõras, olid ta silmaäred punased.

Sunnitud kindlufega ütles ta tasafefi:

"Nüüd jäta mu üfji, Juta. Siljem räägime sellest weel."

21.

Mõni nädal oli möödunud. Proua Laura oli ödede vastu ifka enam ja enam oma tagasihoidlikkusest loobunud.

Ta ei olnud ka Leena vastu enam nii tagasihoidlik, ja Wallile oli ta juba ammu sõbraks saanud. Aga sellest, mis ta südame sügawuses elas, wõis ta ometi rääkida waid Jutaga. Teadis ta, et see Brantslastefiwi juures oli maalimas, siis ootas ta kärjnitult tema tagasitulekut. Siis läks ta Juta juure waatama, milline edu pildil olnud. Juta aga teadis selgesti, et see Leena ees ainult ettekääne oli ja et tädi Laura ainult kuulda tahtis, kas ta Günteriga oli kofku saanud ja rääkinud. Ja ta jutustas temale awalikult seda, kui Günter tema juures oli käinud.

Ja sellest wõis ta tihti jutustada.

Günter ilmus peaaegu iga päew Brantslastefiwi juure Juta „atelseesse.“ Ütles, ta pidawat neid päewi kasutama, sest kui pilt walnis saawat, olla raskem Jutat kohata ja temaga wõstelda.

Kord oli Leena ühes Walliga Jutat Brantslastefiwi juure saanud. Leena igatses sama põnewalt näha ilusat maastikupilti, kui ta igatses tundma õppida herra v. Hoheneggi, kellest Juta temale rääkinud.

Günter ilmus ka sel päewal. Esiti oli ta üllatatud, et Jutat üksi ei leidnud. Siis sõbranes ta ruttu Walliga, sest et ta oli suur lastesõber. Ta mängis lapsfega kõiffsugu mängu ja see wõttis sellest hõifates osa. Sellega wõitis ta Leena südame lemmul. Aga Leenal polnud juhust tähele panna, kuidas Günter emast Juta vastu üles pidas, sest nad rääkisid ainult wähe koos ja Juta waatas töö pealt waevalt üles.

Günter leidis, et proua Leena v. Hollar oli wäga weetlew proua ja wäga sarnanes oma õele Jutale, sellepärast oli talle ta sümpaatia kindel.

Aga kui Juta järgmisel päewal Brantslastefiwi juures jälle üksi oli, rõõmustas Günter ometi.

„Läksin eile suure hulga wastamata küsimustega koju, armuline preili. Teie wäike weetlew õetütar ei annud mulle mahti neid Teile ette kanda,“ ütles ta Juta jalgade ligidale murule lastudes.

„Wõin nendele ju täna wastata, herra von Hohenegg,“ wastas Juta naeratades.

„See on Teist ilus. Nii siis kõige esiti peaküsimus: kui kauaks jääte oma õe seltsis

weel Hoheneggi? Kardan iga päew teatust kuulwat, et Teie puhkeag lõpule läheneb.“

Juta maalís elawalt üht pöösast.

„Muu puhkeag on püramatu — ma ei lahku Hoheneggist üldse enam,“ wastas ta.

Günter ajas enese sirgeks ja waatas neiuale näkku.

Kuidas pidi ta seda mõistma?

Juta waatas temale.

„Tädi Laura on mulle oma südameheaduses omas majas kodu pakkunud. Ta ei taha mind siit ära lasta. Ja mu õde jääb siia ka, kuni ta oma mehega Ida-Aafrikasse tagasi reisirib.“

Günteri nägu tõmbles kummaliselt.

„Et proua Laura Teid ei taha lasta lahkuda, sellest saan ma aru — aga et Teie alati seks tahate tema juure jääda, seda ma ei mõista. Seda ei jaska Teie ju wälja kamatada!“

Juta raputas tufaselt pead ja ütles siis tõsiselt:

„Mina arwan seda suureks õnneks, et tädi Laura mulle nii suurepäraselt kodu pakub. Õde tahtis mind enesega Ida-Aafrikasse wiia, aga sinna ei tahaks ma minna.“

Hingetult oli Günter kuulanud — ja kaks asja torkasid talle silma. Esiteks, et Juta nähtawal ajal arwestada ei wõinud wõimalusega, abielluda mehega, keda ta armastas, kuna ta proua Laura ettepaneku vastu wõttis. Teiseks, et ta sellest hoolimata lootis seda ühendust, sest et ta armfama lähedalt ei tahtnud nii kaugele minna. Muidu oleks ta ju parem läinud õega.

„Ja Te jääte heameelega Hoheneggi?“ küsis ta.

„Muidugi, nii kaua kui tädi Laura mind siin peab — südamest hea meelega. Olen talle wäga tänulik. Wõtan rõõmuga vastu, mis ta mulle pakub, sest ta on mulle südamest armfaks saanud.“

Günter raputas pead.

„Mina ei oska seda seletada.“

„Seft et Teil on selle proua vastu ülekõhtune eelarwamine.“

„See peab küll wiist olema. Seft kui Teie leiata proua Laura olevat armastuswäärilise, siis peab ta teistsugune olema, kui mina teda enesele kujutan. Aga — kõigi muu peale waatamata — rõõmustan ma ometi südamest, et siia jääte. Kartsin juba et kaotan oma lahke kaastöölise.“

(Järgneb)

Ilus naine.

Austria kirjanik Hermann Bahr.

Juhtun oma wana armsa sõbra Paul Dorniga tänawal kokku.

„Servus!“ ütlen ma „Ometi saab kord ka sind näha! On see kellegi wiis? Wähemalt kuus kuud pole ma sind enam näinud. — Noh, lase ennast wadata! Kuidas su käsi nüüd ka käib — nüüd, abielus? Paul, Paul, kes oleks sinust seda uskunud! Sinu suhtes oleksin wõinud kas wõi wande anda! Aga naised, jah, naised!“

Paul naerab, wõtab mu kaenla alt kinni ja me jalutame edasi. Mina saan peaaegu sentimentaalseks.

„Paul Dorn naisemehena! Waewalt jaksan seda ikka weel uskuda. Kuhu on jäänud meie noorus? Kas mäletad weel, kuidas me tookord — Mitsiga —“

Aga ma märkasin, et ta seda heameelega ei mäleta. Sellepärast jätan Mitsi-jutu. Me läheme edasi, tema wõtab sigari, mina silmitsen teda kõrvalt. Ta näib olewat tõsisem kui muidu; temas elab nüüd teatud kodanlik rahu, peaaegu auwäärilikkus. Jah, abielu! Mul on tema ees häbi nii jultunud olla:

„Waata, sa tunned mind ju, milline ma olen. See polegi ju minu arwamine, ja sinu lood on ka hoopis teised. Kui inimesel on nii ilus naine kui sul —“

Ta laseb mu käewarre lahti ja muutub närwiliseks:

„Palun sind, ärand sina ka jälle sellest alga! See puudub mul weel. Seda ma wist heameelega sallin!“

Mina otse heitusin.

„Aga Paul!“

„Sest et see tõsi on! Ikka need lolid asjad! Minu ilus naine ja jälle minu ilus naine ja ikka jälle minu ilus naine! Mu armas, sest saab wiimaks himu täis! Mu naine on wististi mulle väga armas, aga igal asjal olgu oma mõõt. Kas sa aimad, mis tähendab ilusa naise mees olla? Mu armas, seda peab teadma, muidu ei wõi sellest üldse rääkida! Selleks on waja kannatust — ütlen sulle, see inimene peab olema terwete inimeste laps!“

Ja wihaselt hakkab ta wilistama.

Arwan teda mõistwat ja tunnen tulihead meelt.

„Näed, Paul, see on niinimetatud Nemesis! Paras sulle! Ei tee kahju, kui kord näed, mis tähendab armukade olla!“

Paul waatab mulle üllatatult otsa.

„Ah, oled ka ahw! Armukadedusest pole ju siin juttugi. Mis sulle õieti meele tuleb?“

„Mitte? Sina ei ole armukade?“ ütlen mina; mul on õieti nagu kahju.

„Mitte põrmugi! Waid — aga see ei ole nii kerge, sellest ei saa sa aru. Asi on nimelt nii: ilus naine oleks ju midagi väga ilusat, kui ta waid — kui ta waid ilus ei oleks!“

„Isand, tume on su jutu mõte —“

„Nii siis, mu armas, kuula! Mis ma sellest sulle weel pikalt seletan — jutustan lihtsalt, mis mulle on sündinud. Et sa kord jälle saaksid oma jutuks hea aine!“

Nägin, et ta tahtis oma südant kergendada. Hea küll! Ta süütas sigari jälle põlema ja algas:

„Nii siis, mu armas, kujutelle enesele, pulmad on läbi, me sõidame minema. Olin juba õige rõõmus, sest see pulmitamine teeb inimese väga närwiliseks! Nii siis sõidame Müncheni. Tahan näidata temale linna, külastada paari sõpra ja siis weel lühikese sõidu teha Baieri mägestikku. Noh, wõid ju arwata, esimestel päewadel olen väga õnnelikmina, ka tema — ja nii edasi. Aga ometi märkan ma warsti: midagi on korrast ära. Midagi puudub tal, midagi ei sobi talle. Mis see on? Mis see wõib olla? Küsisin temalt, klanin teda, aga tema tõendab, et eksin. Ei, tema on väga õnnelik, tal ei puudu midagi; ta on rahul, leiab Müncheni olewat üsna ilusa, aga ainult — mis? Ta ei taha seda esiti ütelda, aga wiimaks ja lõpuks: inimesed on siin toored!“

Mina ei saa sellest aru. Mu Jumal, head Müncheni inimesed on küll pisut pikaldased ja rasked, jah, aga — toored!?

„Ei,“ ütleb tema, „nad on otsekohe toored! Pane waid tähele. Wõid tunni aega tänawal käia, ja ükski ei jää seisma ega waata sulle järele, mitte hetketki. Mulle on see ju üks ta kõik—konstateerin waid, et see toorus on!“

Kas märkad midagi, mu armas? Daam oli haawatud! Ilus naine on sellega harjunud, et teda wahitakse, kui ta ilmub — ja seda ei wõi ju headelt Müncheni elanikkudelt nõuda! Muidugi, sul on hea naerda! Aga kannata, küll kaob sinugi naer. Sest see oli ju waid algus!

Järgnewal hommikul wara istun ma all Maksimiliani kohwikus. Kell on kümme, tahtsime minna muuseumi, ja minu naine paneb ennast ülewal meie toas riidesse. Peab ju ka abielus olema, kui tahad teada, mis tähendus on sellel, et naine riietub! Istun seal juba kella üheksast saadik ja ootan; olen juba läbi lugenud kõik ajalehed, loen juba kuulutusi, olen einestanud, joon juba teist õllekannu, sest et mul naiskelneri ees häbi on, ja wahin oma laua äärest, mis aknaaugus seisab, melan-koolselt wälja tänawale — kojateatri poole. Sa ju tunnend seda lokaali, tead, kus wana Ibsen alati on istunud! Kohwik on sel ajal üsna tühi, naiskelnerid nõjatawad kassa ligidal, ainult mõned üliõpilased istuwad keset saali suure laua ümber ja mängiwad kaarte. Ruum on tume, silma paistawad ainult saksoonide rohelistes mütsid, mis seinal ripuwad — need on nimelt Saksoonia korporatsiooni üliõpilased, kes siin joowad. Ja kõik on waikne; kuulda on waid, kuidas üliõpilased kaarte lauale wis-kawad.

Kell saab pool üksteistkümmend, saab üksteistkümmend, ma loen juba isegi Bådekeri — eest mägestikukäigul tarwitatawate saabaste asjus. Selle juures piilun ma taha ukse poole, kust mu naine peab tulema.

Wiimaks ilmub ta. Muidugi wäga elegandilt ja kenalt omas Inglise kleidis, wäga armulikult. Ta naeratab naiskelnerile ja küsib, kus ma istun. Naerata-des järgneb ta naiskelnerile läbi kogu kohwiku, üliõpilaste lauast mööda, kus parajasti huwitawat partiid mängitakse, nagu seda neist wõib näha.

Jõudes sinna laua kohale, laseb ta warju kukkuda. Mina kargan jalule,

wiibin aga liig kaugel; naiskelner kummardab, Agathe tänab teda, üliõpilased mängiwad kaarte.

Ma küsin talt, mis ta eineks soowib, aga märkan: temal on juba jälle midagi, ta on juba jälle haawatud.

„Ei,“ ütleb ta, „siin akna all ei wõi ma istuda, see peletab silmi — seal see walge kojateatri müür, ei, ole nii hea, tule!“

Ja ta tõuseb, et isret wõtta ühe teise laua ääre, saali keskele, üliõpilaste kõrwale. Ja istet wõttes lükkab ta ühe tooli ümber, ühes ajalehtedega. Aga üliõpilased mängiwad ikka weel kaarte edasi.

Mina wõtan ajalehed üles, küsin, mis ta eineks soowib, olen üldse wiisakas, sest et ma heameelega tahan jõuda muuseumi.

Tema wõtab lorgneti, silmitseb üliõpilasi, kes kaarte mängiwad, ja küsib minult siis oma kõlawa walju häälega:

„Ütle mulle kas neil noortel inimestel siis midagi muud teha ei ole, kui juba wara hommikul õlut juua ja kaarte mängida?“

Mu armas, mis pean ma tegema? Ma loen kramplikult suuri lehti, mil suur kaust. Aga tema ei lase ennast eksitada. Ta on enesele tellinud shokolaadi, hoiab lusikat wäga gratsiöösilt oma magusate peente sõrmede wahel ja kõneleb weel waljumini:

„Kui waestel wanematel aimu oleks! Need hoiawad kodus kokku, et herrad pojad siin wõiksid kaarte mängida ja õlut juua! Jah, kuhu jääb siis küll õpetaja oma kepiga?“

Mina olen täiesti süwenenud suurde lehte. Aga tema ei anna järele:

„Ja need rohelistes mütsid, ma palun sind! Neil lagipäil! Üldse, näewad wälja just kui ekspressid!“

Wõid isegi arwata, mis mu süda ütles. Ma pole arg, aga suwel — puhkeajal! Ei, tänan! Sellepärast teen lühikesse protsessi ja ütlen: „München ei meeldi sulle, seda on näha, sel pole enam mõtet. Kahe tunni pärast läheb rong Schlierseesse; seal elab mu wana sõber Drescher, ja sealne elu olla üldse wäga lõbus. Sellepärast jätame muuseumi, pakime asjad ja kahe tunni pärast oleme raudteel! Walmis!“

Seda tooni ta tunneb ja teab, et seal enam midagi ei ole teha.

Kell neli jõudsi Schlierseesse. Olime heale Drescherile telegrafeerinud. Tema wiis meie järwe ääre wõõraste-maija, kust aknast suurepäranne wälja-waade oli järwele ja kogu orule.

Agathe oli pisut wäsinud ja heitis magama. Mina wõtsin ratta ja sõitsin ümber järwe, läbi alewi, postile ja siia ning sinna. Kella kaheksaks tulin tagasi. Tema istus aias ja luges raamatut. Ühe laua ääres istusid mõned talumehed, teise ääres istus õpetaja wana metsatülemaga. Ma tundsin: siin on rahu, siin on ilus, siia tahaksin jääda! Panin ratta ukse najale ja läksin tema juure. Tema istus walges kleidis ja waltis üle raamatu oma suurte waiksete silmadega unistades järwele. See oli tõesti armas pilt, aga paraku, tead, seal need talumehed, seal õpetaja wana metsatülemaga: pildil polnud publikut.

Lähenesin pelglikult:

„Kuidas su käsi ka käib, naisuke?“

Ta waatas mulle otsa ja ma ei unusta seda pilku iialgi. Siis ütles ta:

„See siis ongi Schliersee — aga seda wannun ma sulle, mitte kaheks päewaks ei jää ma siia; see pole minu koht!“

„Aga waata, siin on ju päris kena: järw —“

„Järw on mulle liig wäike!“

„Siis armas org —“

„Orud on terwisele kahjulikud; seal saab inimene waid närwiliseks, ütleb doktor!“

„Ja ümberringi mäed —“

„Mägesid ei salli ma üldse!“

Waheaeg.

Wiimaks ütleb ta:

„Siis on ka söök wilets, Baieri õllest tekib paksus ja mul pole lusti siin metsistuda. Oleksin ma seda soowinud, ma ei olekski abiellunud, waid oleksin läinud kloostriisse. Aga sina ei ole mind paraku iial armastanud!“

„Noh,“ ütlen mina, „hea küll, kui sa ei taha, siis sõidame homme jälle minema!“

Olen aga pisut kurb: See igawene rändamine, ikka siia ja sinna, alati raudteel, iga päew pakkimine, iga päew teine wõõrastemaja, wõõrad näod — see on mulle hirmus! Agathe on kord juba harjunud, et teda imestatakse. Kui siin, Wiinis, wälja läheme ja teatrisse, kontserdile wõi mõnesse aeda

jõuame, siis teewad kõik inimesed suured silmad. Sestsaadik kui ta mäletab, on see alati nii olnud. Ta ei wõi sellest enam ilma olla. Imestuseta on ta nagu suitsetaja sigarita. Mu armas, siin argumente ei ole — see on lihtsalt nii. Kui see mõnele mehele ei sobi, siis ei tohi tal lihtsalt olla ilusat naist. Emb kumb!

Seda kõik ütlesin enesele järgmisel warahommikul, kui — tema magas alles — üksipäini metsas jalutasin. Kurwalt waatasin ma sirawale järwele, kennasse orgu. Mina armastan seda rõõmsat kohta ühes tema alati laulwate inimestega; kui hea meelega oleksin ma sinna jäänud!

Siis tuli mulle äkki hea mõte. Jah — wõib olla! Wahest sain sellega hakkama. Ja ma jooksin enam kui läksin Drescheri juure, mu wana armsa sõbra Drescheri juure, kes on kuulus Baieri koomik ja keda on maalinud Lenbach ja Stuck; temal on seal ilus villa. Noh, sa tunnend teda ju ja tead, milline ta on: alati heas tujus, alati suured kawatsused peas, alati pisut laokil mõtetega, kes kõik segi ajab, aga parim seltsimees ilmas.

„Drescher,“ ütlen ma, „Te peate mulle meelega tegema! Teie tunnete siin ju kõiki, kas ei tea Teie mulle juhatada üht noort kena meest, talupoega wõi wallakirjutajat, kes muidugi tasu eest — kedagi wõiks imestada?“

„Mis peab ta tegema?“

„Imestama, ei midagi muud kui imestama, minu naine on sellega harjunud. Teate, mina mõtlen seda nii: ma maksan talle, mis ta sööb ja joob, ja eraldi weel kolm marka iga päewa eest; selle eest pole tal muud teha, kui iga päew kaks, kolm tundi meie juures aias istuda ja minu naisele armunult otsa wahtida — armunult, wõi ütleme weel koguni wõlutult.“

„Wõlutult?“ ütleb Drescher. „Teatud!“

Seletan talle nüüd kõik ära, mis Münchenis juhtus ja et Agathe siia ei jää, kui tal siin pole imestajaid.

„Aga,“ ütleb Drescher, „oleme rääkind! Kannatage waid — kes siin siis on? Teatri-inimestel pole aega, neid ei saa ma praegu wabastada — aga suurepäranne! Köster — kuulge, see on üldse andekas poiss — ja tal on isegt must saterkuub! Nii siis, olge üsna rahulik.“

Lasen ta kohe kutsuda, tema on väga intelligent — juba täna õhtupoolikul töötab ta! Eks ole — imestada —“

„Armunult,“ ütlen veel kord.

„Armunult imestada, silmi jõllitada ja siis wahetewahel ka kätt südame peale panna, mis? No waadake, selle wõite minu hoolde usaldada! Mis puutub näitejuhisse — seda juba teate!“

„Armas Drescher, ma tänan Teid väga! Ainult, teate, köster! On ta siis ka mõni ilus inimene?“

„Aga minge, misjaoks ilus? Kes neid imestab, on naistele üks ta kõik! Peaasi, et neid waid imestatakse. Pane aga tähele!“

Temal oli õigus. Ütlen sulle: köster — mitte kirjeldada! Oberländeri joonistatud maalvoolio — ja saterkuub! Aga see mees „imestas“ — sarnast pole ma veel eluilmast enne näinud! Drescher on ometi suur näitejuht.

Läksin õhtul postimajja. Agathe jäi aeda istuma, imestaw köster ei taganenud. Tagasi tulles ütlesin ma:

„Käisin waksalis ja waatasin ronge. Kõige parem on, sõidame homme hommikul kell kümme.“

„Miks siis?“ küsis Agathe imestades. „Ma ei saa sinust tõesti aru. Kas sa siis kusagil ei wõi rahulikult istuda? Waata, siin on ju nii ilus! Seal see armas järw —“

„Noh,“ ütlesin mina, „see järw on pisut wäike!“ — „Just niisugune wäike järw on wõluw, ta on palju intiimsem.“

„Ja siis siin mägede pesas!“

„See on sulle väga terwe! Siin hakkab inimene alles kergemini hingama. Küsi waid arstilt! Ja siis waata: see igawene siia-sinna sõitmine, alati raudteel, iga päew paki, iga päew ise wõrastemajas, see on mulle hirmus! Mine, ole mõistlik, jääme siia!“

Me jäime sinna kolmeks nädalaks. Igal pühapäewal tõi köster mulle arwe: kakskümme üks marka palka, kümne kuni kaheteistkümne marga eest õlut, umbes kolm marka worsti eest. Lahkumiseks lasksin talle Miesbachis veel uue saterkuue teha; wana oli ta imestamise juures warukast läikima hõõrunud. Mõtlen, „lõpetas Paul, me läheme tänawu jälle Schliersee kaldale!“

Mahlakased.

H. Wühner.

Uuendan üht mälestust
Waikselt omas südames:
Iša tuli kaasikust,
Ütles tuppast astudes:
„Mahlakased tilguwad!“

Armas sõnum oli see.
Jooksime siis nobedalt,
Tuntud oli koplitee —
Kes saab sinna ennemalt?
Mahlakased tilguwad!

Kopli taga kaasikus
Kapakese leidsime.
Wärske mahla magusus
Rõõmustas meid rohkeste.
Mahlakased tilguwad! — —

Nagu läbi une ma
Näen veel koduheinamaid,
Kuulatades kuulen ka
Hääli hõbeheledaid —
Mahlakased tilguwad!

Waltsi-Peeter.

Norra kirjanik Jonas Dahl.

Olime õhtutunnil üle mägestiku Dir-dali kõige kõrgema talu juure jõudnud. Kogu walge öö oli maanteel palju käre. Maamehed, kes Stavangeri jaanilaadale tahtsid minna, tulid mägeslikust hobuste seltsis alla ja pakkisid oma asjad, mis neil hobuste seljas olnud, nüüd üüritud wankritele, sest nüüd oli neil võimalus maanteed tarwitada.

Tuli leekiwpalaw juunipäew. Meil oli sõiduk, aga sõitmine oli peaaegu sama paha kui käimine. Päike paistis põletawpalawasti paljaste kaljude wahel ja teelt tõusid tolmupilwed. Igakord, kui jõudsim kuristikku kaldal kõige kitsa-male kohale, tulid meile wastu loomakarjad, kes läksid üles mägestikukarjamaale. Seal oli weiseid, lambaid, hobuseid, kes üksteist löid, nii et otse ime oli, et me ähwardawasse kuristikku ei lennanud.

Wiimaks jõudsim alla merekaldale ja nägime parajasti aurikut sadamasse tulewat, sadama kohale suitsu külwates. Me nägime palju inimesi pikal kiwiteel, mis kalju jalal lookles, ja sama palju inimesi aurikul. Aga mingisugune tunne, midagi lasus raskesti ohates kõigi kohal, midagi, mis tegi leekiwa waikuse weel wäljakannatamatumaks.

Kuulsime seda. Linna lähedal kordasaadetud mõrtsukatöö. Keegi üldiseltuntud ärimees oli walge päewa ajal oma töö juures noaga surnuks pistetud. Kõik sosistasid saladuslikult wõi laskisid oma pilgud silmipimestawal merepinnal ringi käia, ja mida enam merepinnal siras ja säras, seda enam wahetisid nad sellele, kuni nad oma silmad pimestamise tagajärjel pidid sulgema ja peaaegu unistusseisukorda wajasid.

Tund aega hiljem istusime, tõsiselt juttu westes, leekiwpalawal komandosillal. Nõeraasud langesid maha ja ühinesid toidulõhnaga, mis alt kõögist tõusis. Kübarad olid meil võimalikult madalasse silmadele tõmmatud ja me hääled kõlasid sumbunult. Rääkisime sellest, kas surmanuhtlus kohane on wõi ei ja kel õigus oleks rewolwrit kanda jne. Ja mida enam iga üksik meist oma

tutwusringkonnast karistatuid, haawatuid ja kaebealuseid otsis, seda raskemaks muutus tõsiduse raske toon, mis meid rõhus.

„Ja sina?“ ütlesime oma sõbrale, kes oli wabrikuomanik.

„Ja,“ wastas see, „mul oli kord ka üks niisugune juhus, ja see tuli mulle nüüd meele. Tahan teile seda jutustada.“

„Palume.“

Ja wabrikuomanik jutustas :

„Üle wõttes wabriku, leidis tööliste keskel palju joodikuid, mille tagajärg oli hooletus töö juures ja wiletsus kodus. Kõige pahem oli, et minu eelkäija ise ka oli olnud suur alkoholisõber ja sellega töölistele oli halwa eeskuju ja nagu õiguse annud samuti teha.

Sellepärast otsustasin ma selle pahe wastu kohe algusest saadik wõitlema hakata ja ses suhtes mitte mingisuguse takistuse ees tagasi kohkuda.

Kõige pealt laskin selle otsuse tööjuhatajate kaudu teada anda. Iga mees, keda hiljem joobnuna nähti, kutsuti päew hiljem minu kontorisse, kus ma temale lahkesti, aga tõsiselt teatasin, et ta jalamaid töölt lahti lasen, kui see weel kordub.

Mõned alkoholikud lasksin warsti lahti, ja see tekitas siin ja seal pisut hirmu, kuid weel mitte küllaldaselt.

Warsti jõudis kord ühe uue kätte ja nimelt oli see minu paremaid töölisi, asetäitja tööjuhataja joaskonnas, kus paber waltsitakse, mispärast teda ka üldiselt Waltsi-Petriks hüüti, kõige tugewam ja tublim mees, keda ma iial näinud, ja pealegi weel hea südamega.

Ta wiibis kaua minu toas; ma palusin ja manitsesin teda tungiwalt, et ta ennast hoiaks; toonitasin aga, et ta, kui weel kord eksib, tingimata lahti lasen.

Kuid see ei aidanud; Peeter langes ja ma lasksin ta lahti.

Lähematel nädalatel puutus mulle jutt kõrwu, et mees ikka sügawamale ja sügawamale langewat, nii et mu

tema naisest ja kahest väikesest lapsest kahju hakkas.

Ühel päewal saatsin ma tema perekonnale wabrikukassast toetusraha; selle tagajärg oli, et naine nädal hiljem minu juure tuli ja mind pisarsilmil palus, tema meest jälle tööle wõtta. Ta ütles, tema kindel weene olla, et teda weel ainult mina wõiwat päästa. Ta nuttis nii kibedasti, et ma temale juba pidin järele andma, kuid hetke hiljem jõudsin ma otsusele, et pidin kindlaks jääma, kui tahtsin eesmärki saawutada. Sellepärast ütlesin ära.

Waene naine! Ma oleksin teda igal juhtumisel weel wõinud toetada, kuigi ainult nädal aega wiimsest toetusest möödunud, aga kuigi mul küllalt kaastunnet oli, ometi ei märganud ma, et naine meeleheitel oli.

Ta läks koju: keetis enesele wosworitulettikudest kohwi — ja suri.

Arusaadaw, kuidas see mind wapustas. Minu käsi oli nii ütelda wiimne, mis ta oli lükanud meeleheiteluristikku. Ma andsin ta lastele ise oma taskust suurema summa ja lasksin ta wabrikukassa kulul matta.

Nii möödusid mõned päewad ja äri- asjad ning unustus hakkasid mu meelt selle kurwa juhtumuse rõhu alt wabastama.

Ühel õhtul istusin ma hilja kontoris ning kirjutasin. Kontor seisis ühe suure ladumaja tagaküljel ja oli sel ajal tühi. Kõik teenijad ja ametnikud olid juba koju läinud.

Waljusti kolistades tuleb keegi trepist üles ja selle järele awaneb üks ning sisse astub Waltsi-Peeter nii kõwasti, et kohe tema joobumist märkasin. Ta pööras kohe ümber ja keeras ukse oma järel lukku, wõit taskusse pistes.

Abihüüe oleks olnud asjatu; kõik oli ümberringi wait, ainult weekose ühe- tooniline kohin kajas wäljast tupp. Pidin oma hirmu maha suruma, hirmu, mis tõepoolest sugugi ei wähenenud, kui tema, kes tugew ja suur mees oli, minu poole pööras, kes ma olen ju wäike ja wäheste jõuga. Tema ütles:

„Sina oled olnud minu wastu halas- tamata ja käre — nüüd tahan olla sa- masugune sinu wastu. Sa ajasid minu naise surma, nüüd tulid minna sind sur- mama!“

Nende sõnadega lükkas ta ühe tooli minu tooli wastu, pani oma suure ru- sika, mis sarnanes sepahaamrile, minu nõrgale õlale ja wajutas mu minu too- lile tagasi, waatas mulle silma ja hüü- dis ähwardawalt:

„Enne lõpeta oma arwe!“

Ei tea, kas see elu alalhoiusund wõi mingisugune kõrgem wõim wõi mõle- mad koos, et wiimaste sõnade järele mind waldas püha rahu, seda ei tea ma weel praegugi. Aga seda tean ma, et mu hääl kõlas tõsiselt ja hirmuta ja et see mulle ka mu rahulikkuse jälle tagasi andis, kui ma temale wastasin:

„Jah, Peeter, teeme arwe. Minu sü- dametunnistus on puhas. Olen teinud, mis arwasin oma kohuseks, ja kui sa tahad minu elu oma südametunnistuse peale wõtta, siis olen ma sinu wõimu all ja nüüd walmis.“

„Sa tapsid mu naise,“ kisendas Pee- ter jälle, aga ta hääl ega ka pilk pol- nud enam nii kindlad kui enne.

„Tegin ma seda? Kuule kord arwet, Peeter. Mina pidin oma tööliste suures hulgas korra jalale seadma. See sün- dis niisama tööliste kui minu pärast. Ma hoiatasin sind armulikult enne ja karistasin sind siis nagu teisigi. Ma toetasin sinu naist, sest et sul enam teenistust polnud, saatsin su lastele riidet ja lasksin su naise korralikult ja wiisakalt matta, kui ta oli surnud. Tean, see Jumala ees on waid tühi asi, mille pärast ei maksa kiidelda, aga see tõen- dab ometi, et mul su naise wastu pol- nud pahu mõtteid.“

Ta pööras pilgu kõrwale ja ta huuled wabisesid.

Siis jatkasin ma, sedakorda oma kätt tema õlale pannes:

„Kui üks neist sinu naise on tap- nud, Peeter, siis tohin küll Jumala silma all sinult küsida: kas see olid sina wõi olin see mina? Mina ei wõi- nud aga tohtinud teisiti talitada, aga kui oleksid olnud sina teistsugune, üks ole, ta waene oleks weel praegu elanud?“

Neid sõnu kuuldes peitis Peeter oma näo käte wahela ja hakkas ägedasti nutma. See wapustas teda ja kestis kaua. Sellepärast katkestasin ma ta wapus- tuse ja ütlesin:

„Peeter, kus on su tapariist — anna ta siia!“

Ta wõttis taskust mingisuguse raudwända ja ulatas mulle. Siis patsutasin ma talle õlale ja ütlesin :

„Nüüd mine ja awa uks, Peeter !“

Ta tegi seda ja jäi ukse kõrwale kohmetult seisma.

Mina ütlesin temale siis lahkumiseks:

„Nüüd mine waikselt koju, Peeter, ja täna Jumalat, et sa ei ole saanud mõrtsukaks !“

Jälle tahtis nutt teda wallata.

„Sul on waesed, wäikese lapsed, kellele sa pead elama. Homme õhtul leiad sa minu samal ajal siit. Siis, usun ma, tuled kainena ja katsume saada sõpradeks.“

Ma lõin talle õlale ja nihutasin ta uksest wälja. Kuulsin, kuidas ta kobas trepist alla ja siis üle liiwa waarus. Aga kui mu ümbrus wait jäi, siis hakkasin ma wabisema nagu haawaleht pärast suurt põnewust, ja siis leidis seal weel keegi, kes laua ette istus, käed näo ette pani ja nuttis.

Ma ei jaksanud koju jõudes naisele jutustama jätta, mis oli sündinud, ja tema ei jaksanud seda edasi jutustamata jätta köögis, ja nii sündis, et lugu järgmisel päewal juba kõigil teada oli.

Saabus õhtu, aga Waltsi-Peeter ei tulnud, kuidas ma oma kontoris ka kuulatasin. Mu kõrwad ei kuulnud muud, kui kose kohinat.

Seda kindlama tundsin ma enese olewat moraalselt Peetri wastu ja läksin kohe pimedas, kaastundest aetuna, tema maja juure. See oli ainult wiie minuti tee, aga minul kulus selle käimiseks ära weerand tundi, sest ma pidin tihti oma ette kobama, kuna mulle ta majast tuld wastu ei siranud.

Wiimaks leidsin ma kõik : maja, ukse ja lingi, ning astusin põksuwal põuel maija. Seal aga hakkas mu süda weel enam põksuma, enam kaastundes kui hirmus. Peeter lamas woodis, oli kaine, aga ta jalaluu oli murtud. Selle õnnetuse osaliseks oli ta saanud eile õhtul kodu minnes. Nelja-aastane tütar istus ta woodi ees ja andis talle juua, vähem kaheaastane laps aga lamas näljasena isa kõrwal ja kisendas : „Tahan saada ema juure hauda !“

Õli ja küünlaid ei olnud. Aga tuletikkude wägel sain ma pildi wiletsusest, mis seal walitses. Ma rääkisin lastega lahkesti ja lubasin neile weel samal õhtul saata süüa ja juua. Siis tegin ma arwe Peetriga, kes hädasjahäbis waewles. Ta tunnistas nüüd awameelselt, et wiin ta ainus hukutaja olnud, ja töötas mulle pühalikult, et ta seda iial enam suu sisse ei wõta. Mina aga ütlesin talle :

„See oli sulle kallis õpetus, Peeter, aga nüüd usun ma, et sellest eluajaks oled õppinud !“

Ta lamas mitu nädalat. Mina külastasin teda iga päew, enamasti oma abikaasa saatel, kelle abi seal mõnes suhtes wäga wajalik oli. Need kolm muutusid rõõmsamaks ja meie ühes nendega. Kui Peeter jälle terweks sai, oli iseenesest mõista, et ta jälle waltsituppa ametisse wõtsin. Tundsin nüüd selgesti, et ei ole reeglit, millel poleks erandit.

Sestsaadik on möödunud üksteistkümme aastat. Peeter on oma töötuse pidanud. Mind hoiab ta eraldi ja on mulle wõrratu ustaw ning tänulik.

Mu ülemlaulud.

Ed. Wöhrmann.

Millist laulu ma küll laulan,
ei ma seda teagi.
Laulan waid, mis ette juhtub,
arwet neist ei peagi.

Siiski-üht ja kaht wõin ikka
igal ajal hõisata :
need on kaks mu ülemlaulu-
sugurahwas, isamaa!

Jüri Oras

Põhja-Eesfi Ühispanga asjaajaja-ajektor, pühitses 7. aprillil oma 60. sünnipäeva. Jubilari tuntuks kui suure organiseerimisanniga ja fookat seltskonna tegelast, kes on olnud tegew mitmete seltside ja korralduste loomisel. Nõnda oli J. Oras üks Tallinna Majaomanikkude seltsi asutajast, hiljem Tallinna Meestelaulu ja Jahimeeste seltside asutaja- ja juhatusliige. Tallinna linnavolikogu liikmeks on J. Oras olnud kolm korda.

Kuulus Wene bassilaulja Schaljapin Hollywood'is (Amerikas) kino-kuulsuste hulgas. Pahemalt paremale: Ljubitsch, Schaljapin, Ramon Novarro (esineb suurfilmis „Ben-Hui“ nimeosas) ja Runitsch.

Libamõtte 3. pühal, 19. aprillil avatakse, peale talvist waheaega, hipodroom. Uusi hobuseid on toodud Berliini ja Riia hipodroomelt. Pildil traawlid wõistlemas.

Leo Timka.
(pahemal)

Veronica Sikk.
(paremal)

Olümpia komitee loferii õnnelapsed.

3. aprillil miljonite jagamise on õnnelamal peavõidu 1 miljon marka, lähitanua Tõrwa linna. Sellest 1/2 miljoni aigkooli 6. kl. õpilasele V. Sikk'ale ja teise poole üliõpil. L. Timka'le.

Kaspar ja Reesi.

Tirooli kirjanik Karl Schönherr.

Noortugewad on nad mõlemad — Kaspar ja Reesi, ja armastawad üksteist. Arge'nd nägu kibrutage : nad on mees ja naine. Kambris, kummuti paremal pool sahtlis, seisab nende laulatustunnistus. Waadake ise järele, neil ei ole aega. Neil on waja kibedasti töötada. Tarwis koguda raha, et wõimalik oleks peost suhu ära elada. Kaspar peab suwel kui talwel õhtu õhtu järele mine ma Innsbrucki, hobuste kõrwal komberdades, raskekoorem wankris, üksikut öösist teed mööda, ja hommikul warakult jälle koju. Reesi puhastab, peseb ja küürib wõorastes majades päewal, otsib igalpool tööd, et saaks teenida mõne kuldna. Sest elu lööb raskesti kui wasaraga : waja on üüri maksta toa eest, waja piima ja kohwi ; ja sukur on otse pattkallis, maitseb enam mõru kui magus.

Kesk unist hommikut kajab kõledasti äratuskell. Ainsa nõksuga on Reesi woodist wäljas. Mehe woodi seal kõrwal on puutumata. Tema kõmbib kusagil tolmusel maanteel hobuste kõrwal. Reesi peseb ennast kiiresti, aga sellegipärast mitte vähem puhtaks. Puhtust on Noor-Reesi alati armastanud. Tuulutab tuba, paneb kohwi keema.

„Kee, kohwi, pean minema nõunikule kolimise juure abiliseks!“

Laulab, seab mehe woodi magamiseks korda ja katab oma woodi kinni. Ta silmad wiibiwad alati kellal. Püsti-jalu joo ta kohwi, paneb mehe jao sooja ja ruttab siis wälja hommiku jahedusse. Praegu pöörab raske wanker tänawale. Kangeil jalul, pea norus, kõmbib hiiglasuur, blondwurrudega Kaspar, wäsinud kui koer, aurawate hobuste kõrwal : „Nõõ!“

„Kohwi on ahjuorwis,“ hüüab naine talle mööda joostes ; waatab talle otsa nagu unistades silmapilgu, siis wälga-tab ta nurga taha, nii et kuuesaba lendab : nõunik kolib!

„Homme lõunal peab puukoorem metsast mu poekse ees seisma, muidu...“

Nii laseb kaupmees Kasparile ütelda. Ja kaupmees ei tee nalja.

„Homseni on weel palju aega!“

Laiarinnaga weewoorimees kõmbib üksikusse tupp. Näeb Reesi woodit puhtalt kaetuna ; tema oma ootab teda lahtiselt.

Nüüd haugub ta kui kuri koer :

„Kohwi on ahjuorwis!“

Nagu oleks ta praegu neid sõnu kuulnud. Jah, weewoorimeestel on pikad teed. Wõtab kohmetanud sõrmil kannu wälja, joo selle seistes tühjaks ; pühib oma tilkuwaid wurrusid, waatab järele, kas naine kella õhtupoolikuks õieti üles keeranud, kui jälle waja on koormat peale wõtta. Reesi pole seda unustanud, ei täna ega iial. Kaspar muigab :

„On tubli naine, see Reesi!“

Kisub waewaga tolmused saapad jalast ja wajub woodisse. Ja juba saagib unewihane wäsimus waljusti nor-sates üksikus kambris.

Jaa, kui nõunik kolib ! Siis hoia jalad all ! Trepist üles, teisest alla kannab Reesi asju. Ja, wiimane peab olema noor ja tugew, siis edeneb kõik. Kastid, karbid, madratsid ja klaasid — lenda-wad. Köll — üks neist puruneb. Nõunikuproua kohe sabas : „Sellest tõmban sul kaks kahekümmnelist palgast maha!“

Kohe kaks kahekümmnelist ! Reesi seisab, teeb hapu näo, aga töö ajab taga ; ähkides ja puhkides trepist üles, trepist alla, läbi tubade ja kodade . . .

Elu lööb raskesti kui wasaratega !

Noor weewoorimees, tõuse ! Äratuskell suriseb. Ikka weel magab mees, kuidas heitis ? On juba hiline õhtupoolik ? Wankrit seadima, koormat wiima wiie tunni tee Innsbrucki, et wara hommikul jälle koju jõuda.

Ta kargab kähku woodist, naeratab.

„Sakra, see oli alles uni!“

Kes nõnda wantsib, see wäsib ; kes nii wäsinud on, see magab ; kes nõnda magab, see ärkab terwelt. Ta wilistab ja kisub saapad jalga.

„Jõudu on mul kuue wastu; puu kisun ma maa seest välja!”

Waatab kambris ringi, nagu otsiks ta waenlast. Näeb naisewoodi kaetuna, kirub:

„Sakra!”

Ja läheb uut koormat peale wõtma.

„Kolmkümmend jahukotti, kuus õliwaati ka; ja kolm balli kalewit saab kalewikaupmees tagasi — pole õige laius! Ja homme lõunal peab puukoorem mul ukse ees olema. . .”

Nägu oleksid kaupmehe sõnad talle alles nüüd peaaegu pörganud. Koorem on warsti peal; naerdes weeretab Kaspar kotid ja waadid wankrisse; laulab weel sinna juure. Nüüd reisi peale. Hobused on söönud:

„Marss tallist! Ette! kas saad aiste wahele, sina, sakra!”

Piits käes, sõiduwalmit, seisab Kaspar weel wiiwitades hobuste ees. Wõttab oma wana kella taskust ja silmitseb tunninäitajat terawasti:

„Ootan weel weerand tundi — kui ta nüüd tuleks! Tahaksin Reesiga heameelega pisut westelda!”

Ja wahib oma terawate woorimehesilmadega üle hobuste tänowale:

„Aga sihuke pagana naine on kui nool. Ei saa ega saa laskmiseks kätte!”

Seal tuleb Reesi nurga tagant. See meeldib Kasparile:

„Ah, Reesi, kuidas ma sind ootasin! Westleme nüüd weerand tunnikest!”

Kahmab muiates Reesi sõrmede järele.

„Puhas oled sa, Reesi!”

Ja tõmbab ta koorma warju.

„Jäta mu rahule! Olen hirmsasti wäsinud! Ja homme lähen ma kohtuniku juure pesema. Westle oma kahe hobusega!”

Reesi lükkab ta eemale, seisab wäsimuses weel waewalt jalul.

Ja juba on ta Kasparist mööda oma kambri poole, wiskab ukse kinni, on pagana kihwtine, et ta nüüd on nii koerwäsinud. Keerab kella üles, koorib enda poolnes riidest lahti, wajub woodisse, ei tea enam midagi.

Kaspar annab hobustele piitsa:

„Nöö! Sakra!”

Kõmbib koorma kõrwal läbi öö mööda üksikut teed Innsbrucki.

Naine magab kui kott kogu öö; unenäotumalt, kuus küünrat sügawal, nagu

oleks ta wälja wisatud. Kuni äratuskell hommikul heliseb. Siis sirutab ta terwelt kui noor jahikoer oma liikmeid:

„Ah, kuidas ma magasin! Pagana terwelt!”

Kuidas noored jalad ja käed otse wedrutasid. Nõksti tõuseb ta jalule.

Mehe woodi ta kõrwal on puutumata. Mees ise kõmbib kusagil üksikul maanteel ja „westleb” oma hobustega.

Lennul riietub ta ja laulab selle juures; seab mehe woodi lahti ja katab oma woodi kinni. Tuulutab kambrit, paneb kohwi üles. Arwestab selle juures:

„Täna pesen kohtuniku juures — sellest jätkub kohwiks ja sukuks. Homme on pühapäew, siis puhastan apteekri juures klaase; saan kaks guldnat; tema maksab weel kõige paremini; selle eest ostan kambrile walged eesriided, ja Kasparile särki, ja kui jätkub, enesele sinise põlle! Minu maja olgu puhas; mina ei taha uppuda mustusse ja rämpsusse. . .”

Ta silmad wiibiwad kellal:

„Kee, kohwi! kell käib juba kuue peal!”

Joob seistes, paneb mehe jao sooja; seab talle kella õhtupoolikuks koorma paneku tarwis, tahab minna tänowale. Tuleb kohtuniku tüdruk, loll wasikas: „Proua laseb ütelda, et täna pesu alles poolseitse algab; selle eest tõmbab ta midagi palgast maha:”

Ja kaob jälle jumalaga jätmata uksest; ta on kohtuniku juures upsakaks läinud.

Reesi teeb pahase näo, waatab kella; „Kaotan muidu poole tundi!” Istub üksikus toas mehewoodi äärel.

„Kui nüüd Kaspar koju tuleks. . .”

Tal pole üksikus toas püsi, ta läheb ukse ette aowalgusse. Waatab, käsi silmade kohal, igatsedes täawnurgale.

„Sihuke mees ei tule ka iial õigel ajal!”

Praegu pöörab koorem tänowale.

Naisele walgub weri rõõmus pähe. Kaugelt kõmbib Kaspar aurawate hobuste kõrwal; „Nöö! Sakra!”

Naine teretab teda armurõõmsail silmil:

„Kaspar oled siin? Mul oleks weel weerand tundi aega. Wõiksime pisut westelda!”

„Sakra! Jäta mu rahule! Olen väsinud, Westle sina oma pesuga!“

Pole ime, väsinud kui koer ja ikka veel mitte puhkust. Lõunaks peab puukoorm metsast väljas olema, muidu...! Ja, see kapmees — ega tema tunne nalja!

„Nõõ!“

Ja Reesi punase näokese eest kõmbib mööda väsinud Kaspar oma norskawatehobustega ja ragisewa koormaga. Et nüüd Reesil aega oleks, see teeb ta veel meesikumaks.

Wiib koorma kaupmehe juure:

„Tpruu!“

Rakendab ruttu lahti, aga kõik wõtab aega.

„Tõsta jalg üles, pagan! Seisad ju ohjal! Sakra!“

Wiib hobused talli. Nad on väsinud. Rakendab kolmanda hobuse ette — see on öö puhanud, waatab kella — aeg

jookseb kui hurt. Kaspar, tee ruttu. Puud olgu lõunaks kodus! Pühib higi; kisub puuwankri välja, rakendab hobuse ette:

„Mis sa magad, kõrb? Marss ette!“

Waatab kord veel kõik üle. Kargab wankrisse, wõtab ohjad ja siis:

„Nüüd aga nõõ!“

Ja söidab mürinal minema.

„Nüüd oleks tal aega — sakra!“

Noor naine seisab nagu kadunud. Tema kõrwus heliseb põline wana laul murest leiwa pärast ja armastuse hetke möödumisest. Ta ei seisa kaua; tal pole unistamiseks aega, sest elu taob nagu wasaraga.

„Jeesus, minu pesu!“

Ja ruttu lippab ta välja ja kaob tänanawuruga taha, nii et kuuesaba külma hommikutuule käes walgub.

Pilw.

Saksa kirjanik W. Müller.

Kas tunnete miljonäriproua Pilwe lugu? Ei? Siis kuulge, sest seesugust ei juhtu iga päew. Sellegipärast on ta otsast otsast õige.

Proua Pilw ütles kesksuwel kord oma mehele:

„Joosep, ma ei suuda kannatada. Mis pean ma siin ülewal õieti tegema oma rikkusega? Lämbun sellesse, kuna all maa peal põllud ja aasad palawuses kuiwawad.“

„Ah, sina oled loll,“ pomises Joosep. „Mis on sinul tegemist maa peal kaswawa umbrohuga ja rohuga!“

„Aga lilled ja wili ja puud, kas sa ei näe, kuidas kõik närbuwad? Me peame nende waeste heaks midagi tegema.“

„Mis tähendab peame? Kes ütleb, et ma pean? Olen ma mõni härg, et mind rohi huwitab?“

„Aga me wõlgname ju kõik meeleskilt oma rikkuse oleme saanud.“

„Ah mis! Wõtsime talt ainult selle mida tal liiati oli. Pealegi ei teinud seda ka udu ilma. Näed ise, kuidas ta iga päew töötab.“

„Ilus, aga mina ütlen, meie wõlgname oma rikkuse eest maale tänu.

Mina ei wõi wiltsust seal all enam waadata. Tee sina, mis ise tahad.“

Ja proua Pilw wõttis oma rikkuse ning puistas selle täitel kätel maha maa peale.

Maapealt aga tõusis üles sügaw, pääsew ohe, ja inimesed hüüdsid: „Jumalale tänu, wihma sajab!“

Joosep selle wastu sai selle pillamise peale wihaseks, pööras kõrwale ja läks reisile. Rahutult ja mööduwalt lehwis ta maa kohal, wõttis kaasa, mis sai, ja muutus ikka rikkamaks, paksemaks ja mustemaks.

Ühel päewal aga sai ta mõõt täis. Ta sattus õhuwoolustesse ja atmosfäärilistesse kihtidesse, mille wastu ta ei jaksanud panna. Tõusis torm, wälgud sähwisid, kõue kärkis ja hirmus wihmahoog pragises maha.

„Kuidas saadud, nõnda söödud!“ hüüdis Kosmos ja Joosep sai liig hilja aru, et ta naine temast oli targem olnud. Tema oli maale õnnistust annud, Joosep ainult häwitust ja hukatust. Ja maa õnnistus oli talle enesele jälle õnnistuseks saanud, kuna Joosep oma kasu otsides täielikult häwines.

Lähedus.

Austria kirjanik **Gustav Schröer.**

Sul olgu silmad ümbruskonna jaoks! See sinu ümbruskond on täis imesid, kui sellest eraldatakse enesestmõistetawus. Sest see pole sugugi enesestmõistetaw, et õunapuu õitseb, et roosipuu oma õiekäed wälja sirutab ja liblikas päikesepaistel heljub. See ei pea sündima kella korralikkusega, mis wedru rõhul tunnid ära loeb, et sinilill pärast talwehäda jälle sinetab ja wiljapõld pärast talwetardumust jälle tuules kahiseb. Selle taga peituwad wõitlused.

Elu maadles ja — wõitis. Imed on need, ja sina arwad neid enesestmõistetawaks. See wõitwa elu aimdus on, mis teeb silmad suureks ja südame tänulikuks, mis matab maha igatsuse kaugele, mis äratab röömsa kodutunde ja loob rikkuse, mille kõrwal kullahiilgus kahwatab. Nii kaswawad inimesed sügawasse kodumullasse, jätawad kaugele ta au ja maitsmise ning teawad, et nad ometi ei ole ei wäikesed ega waesed.

Adagio.

Ungari luuletaja **Josef Kiss.**

Mu kallid silmad, helkiw ämbripaar,
kes kastute weel iluduse kaewu,
mis selge, mõõtmata ja põhjatu
just nagu märtri puhas, püha õndsus — :
te mulle toote üles rõõmujoogi,
mis nõrga hinge imerohi on,
kui minu keha haige jõud ju rauged
ja teised jänud mind ei enam piina,
kui raasud on mu toit ja unustus mu jook
ja minu wäsind' süda, tülpind meeled
on muutnud juba minu oma mina
waid narriks pilkepildiks.

Ma tean: tükiwiisi, pikkamisi
ju hukkub inime. Lehtlehe järel
tuul metsa ladwast puistab diadeemid
ja elu muutub kõik atoomideks.
Mis oli worm ja wärw ja rikas elu,
see walgub wahuks jälle walguses
ja kaob, haihtub — see kõik teada mul.
Ei wihasta ma seda waadates.
Ükskõikselt waatan, kuidas kõduneb
ja, halwub kõik, mis enne priskelt elas,
ja kuidas weri, enne kuum ja metsik,
nüüd pikkamisi jahtub, seisma jääb.

Waid sina, sina ära minust lahku,
waid sina jää weel kangeks, heledaks,
kuldkarikas, kust ma weel tohin juua
wett igawese ilu allikast:
head lilledõhna, wiimast joowastust,
mis wormid, wärwid mulle annetawad,
weel enne kui kõik kirjud pildid kaowad
ja uttu upuwad, kus pole enam helgust —
sa minu kalli silmapaari walgus!

Idüll maskides.

Prantsuse kirjanik Claude Farrère.

2

Praegu aga, et alustada; Ma ei nõua nagu teie oma skeptitsismi ja ironia küürust wabanemist... (seega on ta siis mul olemas?...) Usaldus on wäga armas asi, olen nõus!... ja, mu Jumal! tunnistatan, et see mind kiusab end teile awal-dama... Kuid... lugesin teie kirjad weel kord läbi... ja pean ütlemä, et kadunud Macchiavelli poleks suutnud kujutella kawalamaid, et ärritada noore tütarlapse kujutluswõimet. — Olete kunagi mingisuguseid tagamõtteid hellitanud? See oleks wäga wähe otsekohene, mu härra. Ja tahan teile praegu ütelda. et mina mingisugusel juhtumusel ei wõi olla petetu.

Kas saate aru? — Nüüd jätkame juttu...

Eil olge rahulik: ema ei sori mu asjade seas, ja mul pole sugugi tarwis teie kirju ära põletada. — Waene ema! Mu tembud on ajajooksul ta harjutanud, seewõrra, et ma praegu majas uskumatut wabadust wõin nautida: loen, kirjutan, käin wäljas, wõtan oma sõbrannasid wastu, awan oma kirjawahe-tuse, — ei mingisugust küsimust, kunagi... — (Wõiksin teile isegi oma nime, aadressi anda... Wõiksin seda praegugi weel teha... kuid see tähendaks maskist loobumist: eil!)

Kirjutage mulle tihti, härra sõber. Olen liig otsekohene selleks, et teile warjata seda rõõmu, mida tunnen teie kirjade saabumisel... Neid awades põksub mu süda peaaegu, praegu.. Ütelge, kas peate „ilusaks“ seda mängu, mida meie praegu mängime? Kas see pole hädaohtlik, nii tuleks wist ütelda! — Mina, kes ma nii palju olen pilganud ööbikuid, keda tahetakse peeglist püüda! Waadake ette et ma mitte ühel hommikul ei ärka südamega, mis kenakesti oma ankrud on heitnud Tuloni reidil? — Kuid siiski, eil..

Pilkaja väliselt ja õrn sisemas, nii ütlete teie? See pole mulle sugugi wastumeelt, teades teid sarnasena... Mina ise kannan kelmikuse raudriiet, ja seda kasutan ma tihti kõigi wastu. Mind peetakse wastikuks wõi hulluks. Kuid

selle alla peidan ma oma kahjatsuswäärse tundelisuse; kardan isegi, et päewal, mil ma waimustun kellestki, see ei ole mulle kasuks..

Kuid asja juure! teie kiri on tõelik küsimusteleht.. Seda parem! see on wäga huwitaw teile wastata. — Millest ma unistan, härra sõber? Teist wahe-tewahel. Oma kujutlustest. (Mul on neid palju.. küsin wahel, kas on üldse õnne olemas?.. kas ei ole ehk poeedid liig suure kujutluswõimega?.. ja kas nä-hakse weel kahekümndal sajangul armastusabielusid?..) Unistan palju, teadke seda!.. See on meeldiw ja kosu-taw. Kui ollakse wäsinud oma ümber karglewate elu weiderdajate tantsust, milleks siis enesele keelda wäikest rännakut sinisesse õhuriiki? Mis puu-tub romaanide ehitamisse, nagu teie seda teete oma spleen'i päewadel, siis on see wõimatu, puudub kangelane.

Minu tegewus? Tõepoolest! loen, brodeerin, maalin.. ja kirjutan teile... Olen kunagi ka klimberdanud, kuid minus ei leidu kunstniku ainet, olen selle jätnud. Asetan ilusa raamatu üle kõige, kuid leian, et on liig wähe häid raamatuid...

Mu antipaatiad? Wihkan järjekorraliselt kõiki härrasid, keda soowitakse mulle meheks. — Kas pole nii, need türannid! kes tahawad mind wiia or-jusse! — Wihkan ka neid rumalaid, kes oskawad kõneleda heast ilmast ja wihmast. Wihkan daame, kes käiwad liig tihti armulual. Wihkan härrasid, kes kummardawad liig rohkesti naisi. Wihkan päikest, kui olen kurb, pilwi, kui olen rõõmus, tuult ja tolmu mõle-mal puhul puhul Lõpuks... kui armastaksin kedagi.. arwan, et... siis wih-kaksin ma kõiki teisi!

Mida armastan? Kaunis wäheseid asju... Teatrit, wähe. Tantsu, rohkem... ja weel! see on leib tantsust. Pariisi, palju. Maaelu- samati.. Armastan merd, mägestikku tasamaad. Armastan üksindust sageli, seltskonda wahetewahel, rahwamassi, kui ta on hästi lärmitsew, kasse, kui nad wäiksed, lindusid, kui

nad pole puuris... ja ehk armastaksin ma ka oma meest, kui ta mul oleks...

Usun, et olete rahul, teie, kes te armastate pikki kirju! Olen ehk rumalusi rääkinud? Seda halvem, see on teie süü.

Mis puutub rumalusse... teie olete targasti teinud, et võtsite tagasi oma suudluse mu otsaesisele: wihastasin enese punaseks.. Ja... muu seas... kuhu oleksite siis teie ta mahutanud, küsin teilt?... mu juuksed looklewad kunni silmakulumudenil... Kuid millised pretensioonid! käeandmisest pole teie jaoks küllalt? Seda halvem teile, teie ei saa rohkem, mitte rohkem!... ja ma jätan teid ilma omapoolse kummarduseta.

Kirjutan alla oma eesnimega, kuna seda soowite... kuid ta on hirmus:

Eugénie.

Palute, et ma weidi teie peale mõleksin? Usun, et hakkab juba liig palju mõtlema..

V.

Härra Henri Prècy, meriwäehwitser, Calédonien'il, Toulon'i reidil.

Pariisist, 20. märtsil 1902. a.

Kuid, tõepoolest, ma ei tea, kas pean naerma wõi wihastama . . .

Eks näeme, härra sõber . . . teie saadate mulle elusuuruses, — ja weidi toorelt, — hiiglasuure armastustiraadi, nii pika, ja mis wõiks ükskõik millises paastuaja jutluses wastuwõltu leida . . . Ah! . . . ma ei mäleta et oleksin kusagil ühes oma kirjas põhjustanud selle ilukõne äiksewihma . . . ja teie etteheide, et tahan „pilgata meie armastust“ . . . Tunnistage ometi otsekohealt, et see on kauniste koomiline, kui teie mind noomite . . . Hunt on lambaks muutunud, eks? Lugege weelkord La Fontaine'i . . .

Kuid . . . uskuge . . . olen teile wäga, wäga tänulik . . . Teie nõuanded, tõsiste (?) kogemuste wili, pole langenud kurdi kõrwa. Uhel hoobil, olen nüüd oma armastusest arstitud . . . ja ma tean praegu sellest tähtsast peatükist sama palju, kui üks kahekümnekuue-aastane leitnant. See on suurepäranel... Tänan, mu härra..

VI.

Härra Henri Prècy, meriwäehwitser, Calédonien'il, Toulon'i reidil.

Pariisist, 2. aprillil 1902 a.

Jätame... see olen mina, kes wabandust palub! . . . Haarasin asjast liig koht-

laselt kinni. — Mida arwate ka, mul on wäga kahtlustaw iseteadwus... ja — tunnistan teile seda üsna tasa — teie haawasite teda wäga tundelisel kohal... see on unustatud, mitte?

... Teadsin ülihästi, et mu eesnimi teile ei meeldi! Eugénie! oh! see lõhnab liig kööginõude ja pühkmete järgi! — Kuid! . . . walige mulle nimi, teie, ja ristige mind? . . . See meeldiks mulle, teie maitse kohane nimi. — Teine asi: wäga laiaks sõtkutud küsimus, mis mu keeleotsa põletab: — Mida mõtlete sõnade all, mis leian kirjast: „Kummardada, — kum m a r d a d a t õ s i s e l t, — naist. . .“ Tõesti! kui hakatakse mind ükskord kummardama, siis tahaksin meeeldi teada, mida selle all tuleb mõista! . . .

Ei, mul pole vähematki tarwidust kutsuda teid Henriette'iks. Awameelselt, ilma iga kokettsuseta, mulle meeldib enam, et mu sõber on mees. Ma ei oska seda ütelda, kuid . . . kuna teie olete Henri . . . ja mitte Henriette . . . sellepärast on mul teie wastu usaldust; seepärast olen end enam teie kätte usaldanud, kui ma seda seni kunagi olen teinud.

Ja ärge olge mu wastu nii, nagu „kannaksin ma pükse!“ Härra sõber, teie ütlete mulle juba liiga palju asju, mida tawalisesti ei öelda noortele neidudele... Kuid ma ei kaeba! ma pole tujukas . . . Kuid mis oleks siis, kui minulust saaks Eugène, selle asemel, et jääda selleks . . . keda teie kawatsete walida . . .

Mu kiri on lühike! lõpetan ta kohe: sest ma ei taha maha jääda postist, muidu arwaks mu sõber üks päew enam, et olen pahane . . . ja ma tahan ometi, wastupidiselt, näidata, et algan tundma tõelikku sõprust tema wastu.

VII.

Härra Henri Prècy, meriwäehwitser, Calédonien'il Toulon'i reidil.

Pariisist, 10. aprillil 1902. a.

Mu härra, mu härra!

Kuidas teie mind karmilt nuhtlete mu ettewaatomatuste pärast! Jah, see oli üks, ja kaunis julge, et hakkasin teile kirjutama. Kuid, saan sellest alles täna aru! . . .

Kohtamine! teie julgete mulle soowitada kohtamist! mulle! Kuid isegi siis, kui armastaksin kedagi . . . kas siis see-

pärast tuleb pea kaotada!... minus on alati küllalt häbelikkust ja küllalt uhkust, et end päästa säärasest häbist!...

Mulle kohtamine! Ah! niisuguse haa-wuse peale ei tohiks ma sugugi enam wastata!... Jah!... Milleks kirjutate teile?... Issand Jumal! küll olen ma nõrk, küll olen ma alatu! — Milleks, milleks? — Kuid tõepoolest, see pole mitte ainult teie süü... Ettetvaatamatus, et kirjutasin teile esimesena, annab ehk teile õiguse mu peale halwa pilguga waadata. Teie ei tunne mind. Teie pole veel kergitanud minu maski.

Kuid — saage hästi aru: — ärge enam sääraseid sõnu tarwitage, wõi kõik on meie wahel lõppenud! — Ootan teie lubadust. — Nägemiseni, wõi jumalaga.

VIII.

Härra Henri Prècy, meriwäehwitser, Calèdonien'ül, Toulon'i reidil.

Pariisis, 17. aprillil 1902. a.

Sain teist walesti aru, teie saite minust walesti aru; mina olin pahane, teie olite pahane; ja me mõlemad eksisime. Kuid mina palun teilt esimesena wabandust! — Teie näete, härra sõber, et ma palun teid waid uskuda!

Jah, wõtan wastu selle nime, mille te mulle olete walinud. Olen Ninon, sest Ninon meeldib teile. Kuid kas pole nii, et teatud proua de Lenclos on seda nime enne mind kannud? Leian selles sarnaduses wäikese truudusetu warjundi... Härra sõber! unistage, et olen üsne wäike plika wäga piiratud waadetega! See ei tähenda midagi. *Fiat voluntas tua!* nagu kõneldakse katekismis püsiwusest...

Ta on õiglusetu, teie kiri! Kes? Mina? mul pole teie wastu sõprust? — Kuid mitte hiljem kui eile olen ma ära lõhkunud neli köidet „Illustration'i“, et saawutada teie laewa pilti!... Ja seejuures wigastasin ma oma kää!... see oli tõelik märtritükk! Kas see pole sõprus, mis? — Olen ahastuses! — Kahtlemata pole mul küllalt waimu... wõib olla, ka südant... et kirjutada kirju, mis oskaksid teid sundida weendumusele...

Eks näeme, kuri sõber, mõtelge järgi: teile kirjutades riskeerin ma kõige kallimaga, mis mul on, — oma wabadusega! — Jah! wabadusega kirjutada, lugeda, jalutama minna, kunas tahan,

kuhu tahan... Kui ema mu awalikuks teeks, siis oleks mu lugu kaunis kindel!... Ja siiski, ma kirjutate teile... ma ei saa loobuda teile kirjutamast...

IX.

Härra Henri Prècy, meriwäehwitser, Calèdonien'ül, Toulon'i reidil.

Pariisis, 1. juunil 1902. a.

Kuid siiski! tahaksin teid meeleldi näha! wäga, isegi... ja teie teate seda wäga hästi, teie õel!... Kuidas seda aga teha? Teie olite läinud nädalal Pariisis, ja tulete siia jälle sel kuul, kuid kujutage endale, et kui meie üksteist tänawal peaksime kohtama, siis ei arwaks meie isegi, et need oleme „meie“... Isegi mina, kel on teie päewapilt... ja kes teda ehk sagedamini waatleb kui see wajalik, ei oleks oma asjas kindel... kas teate, et olen teid juba wiis wõi kuus korda arwanud näinud olevat, ja peaaegu igalpool? Kuidas ma neid, saledaid ja tõmmusid härrasid läinud nädalal silmitsesin! tea, et mulle keegi poolwiisakaid sõnu ei lausunud... Aga kas ei wõtnud teie pühapäewa hommikul Kuninglikul sillal omnibussi, et sõita Trinite' suunas?...

Jä teie saate aru, et ma teie maabumiskohast — Lille'i tänawal, peatamata ei saa mööduda... Asja juure, silmitsesge ometi neid Toulon'i prowintslasi, kel on oma ulualune Saint-Germain'i eeslinnas!

Ei! kõige parem oleks, kui kohtaksime kusagil ballil. See oleks teile wäga kerge, end kuhugi ballile kutsuda, mille ma teile nimetan; ja see oleks wäga amüstantne! Kas näete juba meie kahte pead, kui teie tulete mind esimesele walsile kutsuma?

... Seekord oli see teie kord, wastusega hiljaks jääda: sain pika nina, üle-eile, poste restante... Kuid kes teab, mitmele Ninon'ile teie iga nädal kirjutate, nagu mulle! Pean kannatlikult oma korda ootama, eks?

X.

Härra Henri Prècy, meriwäehwitser, Calèdonien'ül, Tolon'i reidil.

Pariisis, 7. juulil 1902. a.

Teie kirjutate mulle üsna lühikese, lühikese kirja! Siin pole midagi wastata... Tahan samuti teha kui teie.

Algul, kui teile kirjutasin, ei walmistanud mulle miski asi pettumusi ega tekitanud minus kartust. Kuid praegu o'len ma täitsa kindel, et olen liig igaw, ja seepärast ei sõanda ma teile midagi ütelda.

Jah, lugesin teie *Mercur de France'i*. Ka see teeb mu täna wäga segaseks. . . Ja edasi, ma poleks kunagi arwanud, et mu sõber on kirjamees. . . ja nüüd olen ma wäga meelitatud ja. . . wäga hirmul. . . Ning ühtlasi, see, mis kirjutate, pole sugugi sarnane sellele, mis ma senni olen lugenud . . .

Kas usute siis tõesti, et on olemas rändawad hinged, kes jalutawad wabalt ühest kehast teise? Järeldus, wõiksime uuesti leida kas warem wõi hiljem õrna hinge, mida kunagi oleme armastanud ja siis maha jätnud?

Ja siis, see on harilikkudele wäikesete hingedele, nagu see, mis elab minus, wäga lohutaw — see lootus maagilise tuleku ja mineku peale; loodan, et äkki tekiwad minu wäiklaste ja kodanliste ideekeste kõrwal ühel päewal mõne suure hinge sügawad ja kõrged mõtted — juhuslikult minu kehas. . .

Õige? . . . Kas see teile igaw ei ole, kirjutada aegajalt oma lihtsale Ninon'ile?

Wäljaandjate märkus eelmise kirja juure: Oleme kahjuks sunnitud tõendama herra H. Prècy kauniswabatahtlikku ebadelikaatsust, kes nähtawasti ühes oma juunikuu kirjas (a. 1902) omistab ühe herra Claude Farrère'i jutustuse puhul autorinimene. See jutt on „*Rodolphe Hainer kaks hinge*“, mistõepolest umbes sel ajal ilmus „*Mercur de France'is*“, ja mis allkirjana kandis — *lapsus calami*? wõib olla? — Claude Ferrare — Claude Farrère'i asemel.

XI.

Härra Henri Prècy, meriwäehwitser,
Austria posti lahkel wahetalitusel,
Konstantinopol.

Pariis, 12. augustil 1902. a.

Teie olete lahkunud! ja läinud nii ruttu! . . . Ja see on õige? teie olete eksiiti määratud, saadetud „kaugele reisile“, nagu te seda kirjutasite oma wanas wäikeses kuulutuses?

Kahju! kadestan teid. . . Miks ei wõi mina . . . teid saata? Säärane reis kahakesi. . . näib, nagu oleksin ma hull! . . . Olen kurb. . . Teie olete nii kaugel mi-

nust, teie saate niipalju asju näha, niipalju inimesi! Äрге unustage oma kaugeget wäikest sõbrannat?

XII

Härra Henri Prècy, meriwäehwitser,
Austria posti lahkel wahetalitusel,
Konstantinopol.

Pariisis, septembris 1092. a.

. . . Olen nagu teiegi: usun kogu jõust waimudesse, mul on nende ees hirm, kuid ometi armastan ma neid. Ma pole neid kunagi näinud, see on kindel! kuid mõnel ööl, kui ärkan, tunnen ma neid enese juures wiibiwat. Hoidun silmi awamast, sest kui ma neid näeksin, see oleks kohutaw! Kuid ma tunnen, kuulen, ennustan. . . Mingi ebaharilik asi liigutab end tasa mu toas. Asjad hingawad, puhuwad, on elawad. . . Kõik krabiseb ja on hingestatud mu ümber. — Ühel talweööl helises wäike kristallwaas, mis seisab mu kaminal — nagu oleks teda puudutatud. Kuid see pole kaugeltki weel see, mis teie olete näinud selles kohutawas kuninglikus lossis! . . .

Kui ma räägin oma õistest tunnetest, siis nimetatakse mind närwiliseks ja neurasteenikuks. See on mulle ükstäis kõik, ja ma ei loobu oma usust, ja mul on ometi õigus, eks? — Peale selle on see ju wäga armas, kui teame, et meie surnud sõbrad walwawad meie und ja hilistuwad weel mõne hetke wõrra, kui ärkame. . . Ja edasi, mulle näib, et pole sugugi waja, et oleksime surnud. . . Sõber, wäga kaugel, mõtleb meie peale: ta mõte lahkub temast, nagu heli wõi walgus, ja tuleb meie mõtet meis kaisutama, tasa. . . see on nagu pelglik wäike waim, kes meile sel moel oma sümpaliat awaldab. — Kui oleksin kindel, kindel? ma ei tunneks enam hirmu nende õiste kahinate öös, mis liiguwad mu toas.

Tasa. . . tasa. . . praegu on hämarik, ja ma kuulen seljataga nagu siidi kahinat. . . kas on see ehk mõni Hommikumaa tuulehiil, mis tuleb Konstantinopolist, et mulle kaasa tuua weidigi sõprust?

. . . Lugesin weelkord Musset'd. Tõesti, tahan olla Ninon: kõik Musset' Ninon'id on romantilised ja tasakaalutud. See on minugagi nii! (Järgneb).

Libahunt.

Saksa kirjaniku Luise Westfich'i romaan.

8

„See soojenduseks! — See ja see — ja see lõõgi eest! — See sinu karususe eest! Ja see mõõrutamisefeks! — Nii, nüüd esiotsa jattub!”

Ta lastis neiu lahti, kahmas puuokjast-finni ja kargas üle aia.

Neiu nuttis nüüd libedasti.

„Mis pean ma tegema?! — Mis pean ma waene tüdruk tegema?! Ei julge isegi enam li-bahundi pärast majast välja minna. Ja nüüd pean veel Jaan Rattenbühli ka kartma!”

„Wastuokja!” hüüdis Jaan üle aia tagasi.

„Bead Jaan Rattenbühlist kõvasti finni wõtma. Siis ei saa sulle üfski libahunt midagi teha!”

„Kõik mehed on libahundid!”

„Wähemalt wõtawad nad neid, keda taha-wad. Mina tahan sind, Wisshen. Ira nuta! Kord tuleb sa minu juure ja naerad.”

„Ei iialgi!” nuukfus Wisshen. „Nüüd ma otse wihtan sind!”

„See on armastusele kõige paremaks algu-seks,” wastas Jaan naerdes.

Wedrutowal sammul läks ta aia äärt mööda edasi.

Wisshen nühtis põllesiluga pahaselt neid kochti oma näol, kuhu Jaan oli suudelnud ja mis kohad pisarad juba olid ära pesnud.

„Niisugune häbematus! — Niisugune suur häbematus! Tema wend Wilni ei oleks seda iial sõandanud teha!”

Jaani oli aga kahju, sest tubliks poisiks jäi ta, tublimaks kui Wilni. Ka oli tal hea maitsse, mitte ainult Kreimeierit wahtida, nagu seda tegid kõik teised poisid Lütjendanmis. Wisshen leidis, et see korras polnud. Triin-Mleid oli ju leff ja dieti ka ju wana — katküm-mendkuus aastat! Kui üfs leffmaine kõik poisid omale päris, mis jäi siis tüdrukutele veel üle? Mitte enese kohta ei mõelnud Wisshen seda. Tema ei abiellunud iial, eriti ja nimelt just mitte Jaani — jomni pärast! Aga inimene mõtleb ju ka teiste peale.

Kui ta, kott seljas kappapäid täis, maja poole sammus, pörkas ta kofku peaaegu Ohl-seni sulase Lütterjaaniga ja kihjatas.

„Mis sa piikjud, sina lumehani?” kirus Lütterjaan. „Kas sa mind ei tunne?”

„Arwasiin,” ahmas Wisshen ohku, „arwasiin tõesti, et oled — ise oma peremees.”

„See ei oleks ka veel põhjus suud nii laialt lahoi ajada, kihjaksi! — Kus on Triin-Mleid? Totn talle kirja.”

Peremehelt?”

„Wissheni silmed läksid soolatoosi suurusteks.

„Ei, Mooramaa kuningalt, lollpea. Mine eest ära. Mina tahan maija minna.”

Nüüd ilmus Triin-Mleid läwele ja sirutas kää ruttu välja kofkupandud paberi järele, mis sulane jopetaskust välja wõttis.

„Mulle, Lütterjaan? — See on õige. Siis oota pisut — Wisshen, wii korw ruttu koja murka.”

Wisshen, kes soolajambana seisis ja nii kirja toojat kui kirja saajat wahtis, hakkas wastu tahtniist liikuma.

Nüüd alles tegi Triin-Mleid kirja lahti.

„Sina ütlesid, Triin-Mleid Kreimeier,” kirjutas Ohlsen, „et pean tulema sinu juure, kui mul mõni palwe on. Nüüd on asi nii. Selle-pärast, kui sa julged mind wastu wõtta, siis tulen täna kell neli sinu juure. Oled sa oma meelt muutnud, siis tarwitses seda waid mu sulasele ütelda. Kort Ohlsen.”

Ukse rahuldustunne käis perenaise näost üle.

„Utle oma peremehel, Triin-Mleid Krei-meier ei munda oma meelt. Ja tule maija, Lütterjaan, ja wõta napsu!”

Ta täitis klaasi ääreni wiina täis. Lütter-jaan jõi ta tihjaks.

„Sinu terwisefeks, Triin-Mleid Kreimeier! Mul on hea meel, et sinu mõistus veel kor-ras on. Muidu näib fogu Lütjendammi olewat ainus hullumaja.”

Niipea kui Triin-Mleid üfsi jäi, mõtles ta järele.

Ta tuli! Kort Ohlsen tuli tema juure. Nüüd oli maja tema aralldõuswat usaldust kimitada. Wahtivate, waemusikkude teenijate wahelt läheneda wõis tal olla piinlik. Uleliigne oli seegi, et tema külasäiguist homme fogu asunduses teati. Luerke wiibis turbapaadiga Bremenis. Tarwis oli Stiinet ja Wisshenit eemalbada. Sellepärast oli hea, et Seebergeni förtsimees temale linu oli müüa pakkunud. Nende järele saatis ta täna õhtupoole teenijad, ja Tobias wõis nende kaitsjana kaasa minna.

Jät järele waid Juge. Aga see pelglik loll laps ei laotanud asunduses jutte laiaki. Ja kedagi oli talle maja, kes teda aitas.

Niipea kui lõunatangud sõõdud, saatis Triin-Mleid teenijad ja Tobiasse minema. Ise tuhnis ta kõik oma fastid läbi ja pidas pikalt aru,

milline kleit ta ilu küll kõige paremini välja tõstaks, ilma et ta ehituna oleks välja näinud.

Wiimaks otjustas ta selga panna pestud kodukleiti, mis sinine kui ta silmad ja mille pihiku wabalt peen lõuendjärf, kaela ja käte juurest pitsidega warustatud, välja paistis. Oma juukses kuhjas ta nii üles, et wäike naisetamu nendesse peaaegu ära kadus. Ja kaela ümber, mille särgipitsid wabaks jätsid, pani ta Inge ripatsi hõbeketiga.

Eiis laotas ta oma kõige ilusama damast-waiba wäikesse toas lauale, pani kaks maalitud tassid ja talbrefut sellele ning täitis plektoosideft talbrefut kõiksugu maiustustega.

Inge pidi paja wärske weega täitma ja koldel tuld kohendamata.

Noor neiu tegi seda nagu unenäos, nagu ta neil päewil kõik asjad kui unenäos toimetatas, sest ta hing elas salajas ifka ja ifka jälle uuesti läbi oma käigu Ohlseni maija, oma kasse hundinahka ära põletada, iga sõna, mis Ohlsen rääkinud, eriti aga pilgu, millega ta temale otja waadanud ja kõik ta tahte halwamud, nagu kassipilk halwas wärisewad hiired. Kas libahundid alati silmitsejised oma ohwreid niisuguse pilguga? Kas tegid nad oma ohwri sellega tuimaks surmapiina wastu, mida nad temale tahtsid walmistada? Sest tuim oli ta tol hetkel olnud kõige kehaliiku piina wastu. Ta oli weendumud, et kui Ohlsen teda kui hunt oleks hakanud murdma, tema siis waevalt oleks tunnud mingisugust walu.

Kui ta, ema käsku täites, kohwi keetis; ilma oma kohmetuses uudishimu tundmata, kellele seda walmistati, ilmus äkki kotaläwele mees, kelle peale ta kõik need päewad mõtles. Ta wahtis talle häaletult otja, ehmatuses teda mitte teretadagi jõudes.

"Tere õhtust, wäike Inge," teretas Ohlsen tasafesi.

Nüüd ilmus Triin-Mleid kotta, naeratades, särades oma iluduses, nagu Inge seda temalt weel iial ei olnud näinud. Leidub linde, kelle suled pulmadeks hakkawad wärwifirjumalt särada. Nii hakkas Triin-Mleid õitsma meest nähes, keda ta armastas.

"Tere tulemast, Kort Ohlsen. Tule kohe tupp. Seal on jõe. Külm tuul on su wististi külmaks teinud. — Inge, too ruttu kohwi tupp!"

Kui Inge kannuga tupp läks, leidis ta Ohlseni ema kõrwal sohwale istumast. See ei käskinud ta mitte oma eest kõrwale hoida, käis mõte Inge peast läbi.

Ta pani kannu lauale ja tahtis ruttu jälle wäljuda. Kuid Ohlseni hääl hoidis ta kinni.

"Sa pole weel mu termistki wastu wõtnud Inge."

"Tüdruk on liig kohmetu, ei õpi iial seda tegema, mida waja, saagu ta ei tea kui wanaaks," laitis Triin-Mleid. "Ruttu, Inge! Anna Kort Ohlsenile kätt!"

Oma käskis, ja Ohlsen sirutas talle üle laua oma käe wastu. Ta pidi sõrmeotsjad sinna sisse panema. Ohlsen wõttis kogu käe ja hoidis sellest kinni. Neiu tundis, kuidas ta sõrmed wäriješid, kuidas wärin tal kogu kehast läbi jookkis. Kartlikult tõstis ta silmad. Kas Ohlsen wabest tuli tema peale kõrmetatud uaha pärast kaebama? — Ei, Triin-Mleid ei paistnud sellest midagi teadwat. Sest siis oleks ta küll saanud waga pahaseks.

"Miks ei taha sa jääda meie juure, Inge?" küsis Ohlsen.

Tema asemel wastas Triin-Mleid:

"Jäta ta, Kort Ohlsen! Temal on loomad talitada. Mine peale, Inge."

Ta kui Inge ruttu toast välja lipsas, jätkas perenaine:

"Ta on ju ifka weel alles kui laps, tead, oma aastatest kaugele maha jäänud. Mitte kolme sõnagi ei kuule sa tema suust tundide jooksul — Söö, Kort Ohlsen. Wäikesed koogid on minu enese küpsetatud."

Ohlseni silmad wiibijid ifka weel uksele.

"Nagu laps," kordas ta. "Ja lapsed on otsekohesed ning ei waleta, ütlemad inimesed."

"Kui sa seda minu wõbrastütrest oletad — tema kõrwatagused on alles paksud. Ohoo! — Weel üks tass, Kort Ohlsen! — Mul on hea meel, et sa oma asjaga minu juure tulid."

"Minu palwe, Triin-Mleid Kreimeier, on see," wastas Ohlsen, "et oma talusse jälle paar tüdrukut saaksin. Uskusin, et sinaminud ses suhtes wõiksid aidata."

Ta oli selle ettekäände walinud. Tõesti aga oli tal taltsutamatu tung jälle näha seda iseäralikku tüdrukut, kes oma elu kaalule pani, et kõigi inimeste poolt huffamõistetud patust päästa. Nii wägem, nii uus, kogu ta olemust wapustaw oli talle see sündmus, et ta sellest oma mõtetes enam ei wabanenud.

Triin-Mleid wastas seni:

"Sind ei ole kerge ses asjas aidata, Kort Ohlsen. Kui soos kord juba üks talu on langenud nii paha kuulsuse alla kui sinu talu —"

"Sest et seal libahunt pidawat elutsema!" ütles Ohlsen wahele.

Imestades waatas Triin-Mleid üles.

"Tead seda juba? Kes seda sulle ütles?"

Ohlsen tegi tõrjuwa liigutuse ja Triin-Mleid uuris edasi. Ta pani käe ta käewarrelle ja kunnardas oma näo tema näo lähedale.

„Mina seda juttu ei usu, Kort Ohlsen. Aga asunduse rahvas peab kinni sellest, mis neile kord on pähe tulnud. Ja ma arwan, tüduruid ja oma tallu küll ei saa enne, kui oled oma lugupidamise jälle tagasi võitnud.“

Ohlsen kuulis laokile mõtetel. Inge pärast oli ta oma pelglikkuse, wõõraste talusse tulla, ära võitnud, ja nüüd tahtis ta teda näha. Wähemalt kaugelt oma filmi rõõmustada, et see tõesti seisis koos lihast ja werest — wõi pettusest läbi näha, mille läbi temale see paistis imena, mis maine alatus oli nagu kõik, mis ta tundis.

Ta tõusis äkki.

„Siin toas on wäga palaw. Ega sul omegi midagi selle wastu ei ole, Triin-Meid, kui uske arwan?“

Ta küttas uske lahti.

Nii! Toauks wiis kotta. Nagu teatrilawalt wõis ta oma sohwaplatsilt üle fogu maja wadada ja silmitseda noore neiu juua ja sinna rutamiisi.

Triin-Meid rääkis seni edasi:

„See ei teaks ju raskust, kui sa Lütjendammi elanikkudele oma endise elu ära jutustaksid. Aga ma tean, et sa seda teha ei taha. Ja ma ei sumni sind ta seda tegema. Mulle näib, on olemas weel üks teine tee, — Mis sa waatab, Kort Ohlsen?“

Inge läks ämbriaga parajasti lehmalaatrite juure. Oli ilus pilt, kuidas ta kummardades üht lehmapead silistas, mis latxi wahelt talle wastu paistis.

„Kuulen ju juttu, Triin-Meid. Ma pean oma lugupidamise siin jälle tagasi võitma. Aga libahundile pole see kerge.“

„Keegi peab sinu eest wastutama, Kort Ohlsen.“

„Wastutama?“

Triin-Meid tundis enese nüüd olewat õigel teel ja otjustas seda lõpuni käia. Tema naisewõlumus üksi seda naistewaelast ära ei võitnud; nii kaine oli ta oma otjustamisel küllalt, et sellest aru sai. Asjaolude sundus pidi otjustatava raskuse wahelkantsi heitma. Nuttu jattas ta, kuma weri talle palgesse tõusis:

„Seda wõib teha ainult inimene, kel asunduses lugupidamine ja mõju on ja kes sind, Kort Ohlsen, täielikult usaldab —“

Ohlsen katkestas ta jutu:

„Kas sa seda sallid, et tüdruk nii rasket loormat kannab?“

„Milline tüdruk?“

„Sinu wõõrastitatar Inge. — Tema on täitfa iselaadi laps.“

„Kellele sa seda ütled? Temal on enam filte peas kui tammel tõrusid. — Nii siis, et oma jutu peale tagasi tulla, keegi peaks sinu

eest wastutama, Kort Ohlsen, mitte sõnadega, mõistad, waid ihu ja hingega, nagu wõidakse, kõigeega, mis ta on ja mis tal on.“

„Nüüd ei tea ma tõesti,“ kaebas Ohlsen, „kas sina oled Kreieni waranduse pärinud wõi Kreimeier sinu tallu tulnud?“

„Mina tuln tema tallu.“

„Siis kuulub see talu dieti tütrele!“

Triin-Meid ajas enese aumäärilikult sirgeks.

„Kui Inge tõesti kellegi peats leidma, kes teda ta imelikude omadustega tahab kosida, siis peab ta Kreimeieri wenna Tobiasega talu asjus kokku leppima. Tobias on talle kõige lähem. Mina ei Inget ei taista, mina mitte. Mina ei ole mitte sellane wõõrasema, nagu neid raamatutes kirjeldakse, küsi üks kõik kellelt.“

„See küsimus tuli mul kogemata keelele,“ wabandas Ohlsen. „Ara pane seda pahaks. Ma ei tahtnud sind haawata.“

„See olekski paha tänu minu hea arwanise eest, Kort Ohlsen. Et ma seda ainsa sõnaga wäljendan, m i n a olen see, kes sinu eest tahab wastutada.“

Ohlsen kuulas nüüd tähelepanelikult.

„Sina tahad minu eest wastutada? — Kuidas sa seda mõtled?“

„Mina ei laje enmast walehäbi tagasi hoida, kui näen, et wesi sulle juba kõrini ulalatab,“ seletas Triin-Meid. „Mina pean sinust suurt lugu, Kort Ohlsen, seda pole ma ial warjanud. Ja sellepärast näitan ma sulle selgesti kätte tee, mis sulle lahti on Kreieni talu wajak peremeest. Kelle aga Triin-Meid Kreimeier seks peremeheks teeb, selle kallale ei julge keegi enam oma kahtlustega tikkuda, ei Lütjendammi ega fogu soo elanikud.“

Ta peatas, waatas Ohlsenile näkku, oodates õnneliku heakskiitmiisi, foga tänu.

Kort Ohlsen aga oli nii rabatud, et kobe sõna ei leidnud. Need naised! Ta arwas neid tundwat — ja ifka jälle üllatasid nad teda!

„See on suur asi, mis sulle pakun,“ algas Triin-Meid uuesti. „Sina ei oodanud seesugust ettepanekut, nagu näen, ja wõib olla sa wajak pisut aega selle üle järelemõtlemisses —“

Kort Ohlsen oli jälle toibunud.

„Ei,“ ütles ta otjustawalt. „Aga ma seks ei waja. Tee, mida sa mulle juhatab, on täpselt sama wõimatu kui iga teine.“

Nüüd sai Triin-Meid pahaseks.

„Kuidas pean sellest aru saama? — Wihkad sa kõik naised nii, et kedagi kosida ei taha? — Wõi wihkad sa ainult Triin-Meid Kreimeierit? — Siis —“

Ta jäi wait.

Kojast kajas lärm, jalgade trampimine, mõirgamine.

Kort Ohlsen fargas jalule, näost walge kui lina laual. Kojas märatšes üks nullikas, noor pull, keda Scharmbecki laada tarwis kaswatati. Mingisugusel wiisil oli ta latriji wälja pääsnud ja Inge hoidis teda ketiist ning katšus teda häälitšedes jälle latriisse tagasi wiia.

Triin-Mleid katšus Ohlseni tagasi hoida. Ta oli ainja pilgu kotta heitnud.

„Jäta ta! Teed loo weel hullemaks. Tüdrukule ei juhtu midagi. Tema oštab loomadega ümber käia, paremini kui inimestega. Näe, näed nüüd? Nullikas on juba talkututud.“

Töesti oli nullikas ümber pööranud ja rahulikult ome latriisse tagasi läinud. Aga Ohlsen ei olnud eumast lastnud tagasi hoida. Nii ruttu, nagu ta oma haawamišest saadik polnud enam liikunud, oli ta kotta tormanud, kus Inge mõõdunud wõitluse tagajärjel hingetult ja wärisedes puukapi najal nõjatas. Ta tõmbas neiu oma rinnale waatas talle ahastades silma.

„Said ja wiga?“

„Neiu raputas pead.“

„Tüdruk, tüdruk! — Kuidas tohtisid ja seda riskeerida?“

Nüüd pidi neiu naerama. Nii soojalt, nii südamliselt kajas Ohlseni hää, ja ta silmad wiibisid temal nii täis aušat hirmu, millega neiu ei olnud harjunud, et keegi seda tema eest tundis.

„Ants ei ole kuri,“ pomises ta, „tema tunneb ju mind.“

„Kuidas nüüd,“ ütles Triin-Mleid, kes Ohlsenile pikkamiši oli järele tulnud. „Selle tüdruku pärast ei tarwitske keegi karta.“

Ohlsen ei kuulnud. Ta hoidis Inget ikka weel käte wahel. Ta külmades hallides silmades färas kirgliku õrnuse ilme, igatšew pehmus lahendas ta waljud jooned.

Triin-Mleid nägi seda ja seisis nagu walgust rabatuna järšus äratundmises, täitša ootamatu asja mõistmises, mida ta itial polnud arwanud võimalikuks.

Polatud — tema, Triin-Mleid Kreimeier! — Mehe poolt, kellele ta eumast ise paffinud, ja selle, selle wiletsa wöörastütšre pärast! Meeletu wiha pani ta were surisema, ta silmad sirasid rohəkalt ja ta hää kajas kähisewalt.

„Kort Ohlsen!“

„Pikkamiši lastis Ohlsen Inge lahti.“

„Tule jälle tuppa!“

„Ei,“ ütles Ohlsen, „ära arwa mind tänamatuks, Triin-Mleid, kui kohe lahkun. Ole oma lahkuse eest tänatud.“

„Ta pilk lendas weel kord Ingele.“

„Kuidas ise tahad.“

Triin-Mleid saatis Ohlseni ukšeni. Ta näol seisis jälle endine naeratus ja ta silmad olid

jälle niisjed. Ta waatas Ohlsenile järele, kuidas ta lunitanud teed mööda sammus sillale.

Siis pööras ta pikkamiši, waatas Ingele, kes jälle kapi najal toetus nõtkuwail põwuil, käši metšikul pöšsuwal jüdamel, ja kelle näol siejis uunenõoliku õnne ilme.

Kalgi pilguga silmitses Triin-Mleid Inge lapselikku keha, iga joont selle „tateritüdruku“ ja „Kreieni perenaise“ näol, kelleks Ohlsen teda suure kainusega oli arwestanud. Ohlsen arwestas terawasti ja targasti. Ent arwates wöiwad peituda warjatud wead, mille tagajärjel lõputulemus teifeks wöib muutuda. — Wöi ei arwestanudki ta? — Milline salajane wölmus peitus öieti selles wiletsas tüdrukus, kes koosnes waid nahast ja kontidest ja mustadest juusteist, et ta tema, Triin-Mleidi, teed wöis ja julges kinni panna talu omandamise juure, mehe omandamise juure, keda ta armastas?! „Inge!“

„Jah, ema.“

Inge äratas enese wägisi omaist nimmist. Nii kummaline oli ilme Triin-Mleidi näol, et ta selle ees kohkus.

„Oled ja minu peale pahane, ema? — Ära ole. Mina ei saanud ju parata, et Ants wallale pääses. — Ja kahju pole ta ka midagi teinud.“

Paludes wiibisid ta silmad Triin-Mleidil. Kas olid need silmad olnud alati nii süwred? Kas oli neil olnud alati niisugune igatšew hiilgus? Wöi oli see uus? — Silmad, jah, need olid need! Silmades peitus tüdruku wölmus ja weetlemus!

„Olen kaita sellega leppinud,“ wastas wöörasema ükskõikšelt, „et ja ei õpi eumast üles pidama, nagu see täisealisele kohane on. Nüüd waata loomade järele. Du söttniseaeg. Pead neile pöõningult tooma heinu!“

„Jah, ema.“

Katla all hõõguwate turwaste kahtlasel paistel läks Inge rebelit mööda üles pöõningulungi juure. Ta keha lödises alles wõitlusest nullikaga ja arewusest, millesse ta olid ajanud Ohlseni pilgud ja sõnad.

Triin-Mleid silmitses teda, kuidas ta koba-des ja ometi kummaliselt paenduwalt pulkpulgalt üles ronis — talu perenaine, — naine, keda Ohlsen temast, Triin-Mleidist, paremaks arwas! — Kadetus, wiha, meelešibedus purustasid peaaegu ta rinna.

Kui Inge oma jala wiimšelt rebelipulgalt üles pöõningule tõmbas, kahmas Triin-Mleid rebelilt kinni. Mitte tema ei teinud seda, midagi wöörast käsutas ta käši: Deemon, kes ta hinges peidus oli ja tanõrka tundi luuras. Kiiremini ja tasemini kui lendawad nahkhiired, lüftas ta rebelit luugi juurest kanakuuride najale — ning

ootas, kuna ta kehas külmad ja kuumad hood vaheldusid. — Kui Inge, kabe käega heinu süles hoides ja oma jalgade ette mitte nähes, wana komba järele kohale astus, kus ta jalg juba lapsest saadil redeli ülemist pulka otsinud ja leidnud, siis astus ta tühja õhku — ja arme tema ning Triin-Meidi wahel oli diendatud!

Berenaine oli redelile selja pöörnud, wahtis tarretult tulle. Ta ei ei tahtnud näha — ei tahtnud Inge silmi näha pööningult kukkudes. — Aga wastu tahtmist kuulaskid ta kõrwad kramplikus põnewuses.

Lõpmatud olid minutid.

Nüüd — — mingifugune hääl — mingifugune samm —

„Ema!“

Triin-Meidi kehast käis wärin läbi. Pea-aegu oleks ta kukkunud. Raeblikult kõlas tütre häälkõla, nagu appihüüe.

Aga ta ei olnud kukkumist kuulnud, ei olnud kuulnud feha prantsatamist kõwal sawipõrandal. Kas tegi ta werc surin ta kurdiks?

Ta ei julemid pead pöörda.

„Ema! — — Oh Jumal! — Oled sina redeli ära wõtnud? — Redelit ei ole enam. Ja ma ei saa alla tulla.“

Werewood möönasid tagasi, werewood, mis Triin-Meidi peaaegu oleksid lämmatanud. Luhta läinud ta katse! — Düdruk, kes elust nagu unenäos läbi läks, kes kõige lähemaid asju oma filmade ees ei paistnud nägewatki, oli oma selgeltmägelikust instinktiga hädaohu ära tunnud!

Triin-Meid jäi üsna külmaks, täitsa rahulikult. Peaaegu pahaselt kõlas ta hääl, kui hüüdis:

„Mis seal on? — Mis sa tahad? — Waatan praegu järele, kas must kuff teiste juures õrral istub.“

Ja siis tegi ta, nagu märkaks ta alles nüüd.

„Jumal taewas, tüdruk! Oled ja siis weel ülewal?! — Nägin sind ju ise oma ihusilma-dega ülewalt alla tulemas!“

„Olen alles ülewal, ema!“

Triin-Meid pani redeli jälle endisele kohale. Pikkamisi, wäga ettewaatlikult, iga pulka enne jalaga kohades, tuli Inge oma heinasületäiega alla.

Triin-Meid oli tuppä tagasi läinud.

10.

Olid möödunud tumid. Oli juba ammu pime öö, kui Stiine, Wishe ja Tobias oma linakandamitega kõige suuremas ärewuses Kreienile tagasi jõudsid. Mitte sajatuhande taalri eest, kinnitas Wishe, ei tahtnud ta enam pimedas sohu minna. Roduteel, kuni lumi weel

siiras, ei wõinud neile küll midagi tontlikku läheneda. Aga neil ei olnud Seebergenist tulles weel tuhandet sammugi selja taga, kui ju öud neile oli südamesse tulnud. Kohe paremat fätt kasepöösas sammunud üks ilma peata tuline mees. Stiine oli küll ütelnud, et see wõiks mõni kõdunew puutüwi olla. Aga kust sai kõdunew puutüwi kasepöösasse? —

Ja kuigi tuline mees peatu olnud, kaks hõõguwat silma olnud tal ometi. Tema, Wishe, ei olla taft mööda tulla tahtnud. Siis aga kaswanud pöösast äkki üles must wari nende taga ja pragistanud ning hojanud nii kolelasti, et ta kohe teadnud — see on libahunt. Ja siis tormanud ta üle peakaela sest tulisest mehest mööda.

Stiine hüüdnud, et ta peatuks, sest et Stiine nii ruttu ei ole jõudnud joosta kui tema. Aga kus elu kaalul, seal ei peatu keegi. Tema ja Tobias jooksnud — jooksnud! — Aga kui ruttu nad ka jooksnud, nende kõrwal jooksnud ifka tont, kord inimese kujul, kord jälle kui uduplekk. Siis hakanud ta meieisa palwet lugema, aga tal puudunud hingeõhk. Minult muufjuda on ta weel wõinud. Ja wiimaks ei ole ta enam joostagi jõudnud. Siis kaswanud uduplekk suuremaks ja mustemaks ja tulnud lähemale. Tema arwanud, et nüüd tal ots käes on, ja Tobias pugunud kujagile turbahunikuksse.

Korraga seisnud, nagu taewast kukkudes, Jaan Rattenbühl tema ees ja see küsinud talt omal häbematul wiisil, mis neil olla, et nad nii jookswat? Tema on ainult weel kogeleda suutnud: „Libahunt!“

Siis pöörnud Jaan Rattenbühl, kes ei kuradit ega põrgut ei kartwat, ümber ja kisenud pimedusse:

„Jumala Isa, Poja ja püha Waimu nimel! Oled ja kuri waim, siis kao! Oled ja aga inimene, siis tule, räägi ja näita ennast!“

Samal hetkel jäänud kõik waitjeks ja mingifugust warjugi pole enam näha olnud.

Samal ajal jõudnud neile ka Stiine lootsutades järele. Nad kiskunud Tobiasse turbahuniku alt wälja ja Jaan Rattenbühl, kes Scharnbeckis figu müümas ja manaema Wosfile kõha wastu rohku toomas käinud, seletanud, tema ise saatwat nad Lütjendammi ja Kreienile, et neile midagi ei juhtuks. Selle olla ta siis ka teostanud. Ja tema, Wishe, pidawat tunnistama, kuigi ta seda poissi ta suure suu ja pakju nina pärast ei sallimat — see olla olnud tõelik südamekinnitus kui tead, et sind sihuke kartmatu mees kaitseb.

Parajasti kui ta oma jutu lõpetas, jõudis Düerke paadiga Breemenist koja. Nüüd hakkasid nad kolmekesi oma juttu kordama, ja kui nad

tangukausi olid tühjaks sõnnud, wõtsid nad kolde ette kohad ja rääkisid oma loo weel kord pikalt ja laialt läbi.

Juue kuuldas kaua tummalt, wõttis wiimast südame rindu ja küsis aralt, kas nad libahunti selgesti näinud — ja kas tal oli olnud inimesekuju.

Stiine ja Wisihen müksasid üksteisi. Seda teadis ju igati asunduses, milline inimesenägu libahundil oli!

Triin-Mleid ei rääkinud sõnagi. Tema let-ras punetawatel põskedel nagu leima eest. Alles kui Tobias tema kõrval hakkas paluma: „Juua, Triin-Mleid! Anna Tobiasemale juua!“ näis ta ärkawat. Hetke aega waatas ta mõtiskledes Tobiasemale näkku, kelle silmaterad kord koondusid, kord laienevad. Siis nokutas ta pead, tõusis ja läks kapi juure.

„Arra täna Tobiasemale wiina anna,“ manitses Stiine. „Muidu näed, et talle tulewad haigusehood.“

Iga Triin-Mleid kehtas õlgu.

„Miks peafjuur ma waejele inimesele keelama, mis teda rõõmustab? — Madata teda ju keegi ei suuda.“

Ja ta täitis Tobiasemale suure klaasi.

„Õjel tuli sul. Raskest wiimahood rabisid, maru wingus wägewasti üle tasase maa.“

Järgmisel hommikul kandis soo oma kõige tumedamat riiekuust. Raskest pilwed puudutasid peaaegu maapinda, mille kõledad, surmud ja purustatud pöösad ja paks waipe kanarpikuust omas wärwikuses peaaegu kummaliselt vastu taewaft silma paistid.

Gepe tuli ju koiduajal Kreientile. Tema magas jälle ise oma majakeses, sefifaadik kui wanaema Bosse talle oli kinnitanud, et libahundid ainult kõrbes ja ristteel liikuvad, usklikkude ristini-meeste majadesse aga ialgi ei tungiwat. Suurremaks kaitseks kiradikuusti vastu aetas Gepe weel kaks õlekört ristamisi läwale. Päewad otja pidi ta taludes „abiks olema,“ kui ta ei tahtnud nälqida.

See ei meeldinud talle. Munitud nõudsid sõõgi eest, mis nad talle andsid, tublisti tööd, ja Gepe wanad kehaliikmed olid kanged. Ta oli Ohlseni talus olnud esimene, nüüd aga pidi ta ennaft lastma käsutada isegi kõige nooremal tüdrukul. Neil asjaoludel kaswas ta meelelibedus iga päewaga mehe wastu, kelle kiratlik kunst teda oli sundinud oma südamehunnistuse põhjal tema teenistusest ja heaft eluft loobuma. Oma majakuuse taga walwas ta wiha walwusega Ohlseni ja ta tegutseniist.

Täna tõi ta erutama teate: Kort Ohlsen oli kadunud! — Nagu esimene kord, emne kui ta haawatult koju tuli, oli ta jäljetult kadunud, ilma et

kellelegi oli ütelnud, kuhu. Nüüd pidi asundus warsti jälle midagi näha saama!

Ta jutustas seda igauhele, et see oleks ettewaatlik. Seit millisel kujul ja mis otstarbel ta soos rändas, see olla Wilm Katenbüchli surmaft saadik kõigil väga hästi teada. Gile olla ta widewiku ajal koju tulnud, jutustas Lütterjaan, olla tüki aega eriti läikimail filmil turbatulle wahtinud, Lütterjaani küsimuustele segaseid wastuseid annud nagu inimene, kel mõtted laofile. Korraga tõusnud ta. Lütterjaan kuulnud teda wäikeses toas muristawat ja paberit kahestawat. Siis tulnud ta kotta.

„Walwa maja järele. Lähen mälja!“

Nende sõnadega lahkunud ta. Ja hundi-nahk — hundinahk olnud tal seljas! —

Wisihen ja Stiine kirtsatasid neid teateid kuuldes. Nüüd teadsid nad kindlasti, et see eile õhtul oli olnud libahunt, kes neid oli taga ajanud! —

Oli kummaline päew.

Walguš tungis waewalt lõunajal wäikesest akendest tuppa. Lämmastawamalt kui muidu suitsesid turbad. Pajad mida Stiine, Gepe ja Wisihen pefid, sügawale pesupali kohale kummardades, ei tahtnud puhtaks minna.

Isegi loomad tundsid rõhku; lehmade pead olid ripakil, kaks oli warju pugunud. Juue käis ringi, kahwatu ja waitue kui tont. Kummalises rahutuses rändas perenaine toaft kotta, kofajst tuppa. Nimult Tobias naeris kawalasti. Ta oli õhtul näinud, kuhu Triin-Mleid napsupudeli oli peitnud. Kassifannul hüüis ta sima ja wõttis tubli louksu, niipea kui teda tähele ei pandud. Seda wõis ta teha tihti. Triin-Mleid, kes muidu iga ta liigutust walwas, näis täna olemat pime. Jftta tarretumaks muutusid Tobiasemale filmad, ifka kitsamaks ta filmaterad. Lõunasõök polnud weel lauale toodud, kui ta ju, waht suu ääres, haigusehoo käes põrandal ringutas.

Silmapiilk ruttas perenaine tema juure wõttis ta waewlewaist käteft kinni ja pomises pehme häälega rahustawaid sõnu. Ja ta kui Tobias juba liikumatult ja loidwalt nagu surmu oma seinfängis lebas, ei lahkunud ta tema juureft.

Kohe peale sõõgi tõmbas Lürte omale kõige paksema kuue selga, wajutas karwase müsti enesele sügawasti pähe ja läks tufasel Scharmbecki uut nooremal sulast otjuma. Ja waewalt tuli widewik, kui Stiine, Gepe ja Wisihen wõtsid wõkid, löid kummed üle pea ja jooksid Bosse juure ketrudõtule, õnnelikud, et said paraft kirba päewa rõõmsasse seltskonda, lõbusale jutuaJamisele, ilusate mängude juure. Triin-Mleid jäi üksi Tobiasemale juure, ja et ta tühjas majas täitja üft ei oleks, jättis Juue koju.

(Järgneb).

Tõtt ja nalja.

Jäme.

Puidaku Paul on tallikatuselt maha kukkunud ja ennast küll mitte kardetawalt, ometi walusasti wigastanud, mispärast ta waljusti hädaldab ning hoigab. Naabrid ruttawad kohale ja küsiwad temalt, kas ta haiget on saanud. Nüüd unustab Paul oma walu ja kisendab wihaselt:

„Kui seda teada tahate, siis minge üles tallikatusele ja kukkuge ise sealt alla!“

„Meeleausus.“

„Te teate, herra Becker, et olen alati aus ja täpne. Praegu maksis üks ostja mulle 100 marka enam.“

„Noh ja siis?“

„Noh. Oleme ju osanikud. Muidugi saate Teie poole oma!e!“

„Teie olete minust rääkinud, et mina olen lambapea. On see tõsi?“

Tõsi on see küll, aga mina ei ole seda rääkinud!“

Läinud penn ja läheb mark —
meie aeg on liiga tark —
ja siis nagu kullasoon
ilmus paberile — kroon.
Ja siis tulid sajak, esta,
needki ei wõind kaua kesta,
ja nüüd — on see wiimne soss? —
tuleb taaler, tuleb kross. . .
Tulla wõiks weel dollar, frank,
kui nii tahab Eesti Pank;
tulla wõiks ka sänikael
armastatud Inglis nael;
mõni muugi wõiks weel tulla,
mõni wõiks ka tuua kulla,
aga aeg kui poleks tark,
jääda wõiks ka wana mark,
muud kui jõukam korda sada,
et ju lõpeks — sõnawada!

Õpetaja koolis: „Kuulsin, Karlikene, et su ema on ära surnud. Mis te neli wenda nüüd peale hakate?“

Karlikene: „Jah, ei aita midagi, üks meist peab nüüd naise wõtma.“

„Aga, Juku, kuidas wõisid sa ometi oma õekest lüüa?“

„Jah, kui õkeest ka enam peksta ei tohi, siis wõilistan ma kogu perekonnaelu peale!“

Hans (elewandi ees): „Isa, niisugune paks nahk peaks meil kahel olema! Sinul ema pärast ja minul kooliõpetaja pärast!“

„Noh, Hans, kas tead weel nimetada mõne looma, keda lihtsalt karjamaal toidetakse?“

Hans waikib.

„Noh kellest teeb isa worsti?“

Hans: „Seda ei tohi ma ütelda, muidu saan peksta.“

„Kas tead sa siis, mis on õige ja mis ülekohus?“

„Ei!“

„Kui sa wenna wõileiwa ära wõtad, mis sa siis teed?“

„Pistan kinni!“

Isa: „Jah, lapsed, kas te mind usute wõi ei, kui ma alles teie wanune olin, wõisin rõõmus olla, kui kuiwa leiba sain süüa!“

Wäike Aadi: „Aga, isa, siis wõid rõõmus olla, et sul nüüd meie juures parem on!“

„Armas sõbar laena mulle 1000 marka; unustasin rahakoti koju.“

„Raha ma sulle küll ei laena, aga ma annan sulle hea nõu, kuidas kõige rutemini raha saad.“

„Oleksin sulle selle eest wäga tänulik.“

„Siin on sulle sada marka, sõida koju ja too rahakott ära.“

Pigi.

Mees oli reisinud nädalaks. Jõuab ühel hommikul jälle koju. Suudleb oma naisukest waimustusega. Toakoer haugub kui hull.

„Kole armukade on see koer,“ naerab proua. „Muidu ei haugu ta ialgi. Ainult kui mind keegi suudleb.“

Samal hetkel heliseb uksekell.

„Wabandage,“ ütleb majaomanik tuppa astudes, „aga naabrid kaebawad, et Teie koer mõõdunud nädalal ööd ja päewad olla haukunud!“

TELLIMISE HINNAD:		Toimetaja: P. GRÜNFELDT.		KUULUTUSTE HINNAD:	
Aastas (24 nr.nr.)	Mk. 750.—	Wäljaandja: K. o. -ü. „ARENG“.	1/1 lhk. M. 3500.—	1/4 lhk. M. 900.—	
1/2 „ (12 nr.nr.)	„ 400.—	TALITUSE AADRESS:	1/2 „ „ 1750.—	1/8 „ „ 450.—	
1/4 „ (6 nr.nr.)	„ 225.—	Tallinn, Müüriwahe tän. nr. 16	1/3 „ „ 1200.—	1/16 „ „ 225.—	
1 kuus (2 nr.nr.)	„ 80.—	(üks B. Laenu-panga majas).			
Üksiknumber	„ 40.—	Telefon 12-53.			
Tekstis 50% kallim.					
Tellimisi wõtawad vastu kõik postkontorid, raamatukauplused ja „Romaani“ esitused.					

thal, S. Hantson, H. Herodes, Helmar Hansen, Friedrich Johanson, W. Jaks, Hugo Jürgens, And. Janson, Roland Juhkenson, Harald Johani, S. Kask, Ants Kippar, Martin Kasch, Elmar Kattas, Elm. Kerakas, Joh. Kemper, M. Krüger, Aug. Kaasik, Hugo Kuusler, A. Kiilo, E. Kuusler, E. Luuk, A. Lucius, J. Liebeon, Erich Liefländer, E. Lindpuur, A. Lindemann, Mary, Aleksander Märt, E. Martin, A. Muru, Walter Misler, Ilmar Mägi, Hed. Martinson, Julius Peet, Arthur Peterson, Olga Perlin, Ewald Poobul, A. P., Peets, A. Poobul, R. Pihkwa, Joh. Peet, A. Põwwat, Artur Pranno, Karl Pressraud, M. Rikson, Leida Raaman, Helmut Rullinkoff, F. Rätsep, E. Riisk, Udo Riga, A. Redlich, Ewald Raaman, R. Sarw, L. Sarjas, Joh. Seero, A. Saller, G. Solowjew, N. Solowjewa, E. Saks, M. Suisen, Joh. Suigusaar, H. Siirmann, A. S., Ksenia Siitam, A. Simm, F. Stokholm, D. Timm, M. Stein, H. Steinmann, E. Steinmann, Hilma Tobias, R. Waldow, A. Weidenthal, K. Wahtra, E. Waho, A. Wait, L. Waho, Albertine Zimmermann, Scharlotte Weiss.

Tartus: H. Grünberg, W. Hansen, H. Hansen, L. Jõul, J. Jõul, Ilmar Karro, K. Kask, W. Korn, Egon Korn, Arn. Neostus, Hillar Priima, A. Pantelejew, A. Pillikse, Astrid Ratnik, F. Reiljon, K. Solba, L. Tobber, Silwia Tulff, K. Tamman, Astrid Wilms, A. Walentin.

Pärnust: Angeline Ausberg, A. Janson, Juurikas, Joh. Kiwi, J. Kaassen, Alfred Lõhmus, E. Madisson, Joh. Midri, A. Miller, M. Onnis, N. Ruus, Georg Reinhold, H. Reimann, Silwa, B. Toomväli, L. Tugetam, H. Tugetam.

Walgast: Ed. Allas, M. Gromer, Anette Hendrikson, A. Kroon, K. Kroon, Joh. Kroon, Rich. Kolts, Ernst Metsküla, Konstantin Purask, Inna Purga, A. Rekand, J. Sisas, Walentin Treumuth, E. Tanna, Max Unt, H. Wilist, Arn. Wiiding.

Wõrust: E. Keiss, Joh. Palkman.

Räkwerest: Gustaw Ehli, H. Känsepp, Fritz Kask, Joh. Kask, M. Kadaq, Ernst Luik, E. Mihkelson, A. Sass, Felix Tenneberg.

Tapalt: E. Ammelas, H. Beikmann, J. Beikmann, E. Embach, K. Juul, A. Jantra, A. Koort, H. Kaasik, B. Luuk, E. Luuk, B. Labi, S. Lauton, G. Loorberg, H. Mikkin, H. Noormets, Bernhard Römmer, W. Terts.

Narwast: Karin Kär bik, A. Kukke, O. Rotmann, Karl Sakh, J. Sakh.

Waiwarast: Leida Emann, Minni Nerska. Kohla Järwelt: F. Anton, M. Sillenbach.

Kloostri: Art. Blumberg. **Sadalast:** Willem Dawel. **Arukülast:** Joh. Bach. **Tormast:** A. Arro, R. Koppel. **Kärust:** Paul Eheland. **Sindist:** A. Janson, I. Kask, F. Tidrikson. **Ristikülast:** Em. Grents, Leida Kurm, H. Pulk, Leida Teearu. **Penojast:** M. Bernhard, P. Pint, E. Saar. **Hagerist:** P. Jänes, A. Kasendorf. **Kiiust:** Joh. Janson. **Jänedalt:** Wal. Bootor. **Türiit:** E. Eemann, Helmi Teder, Heino Wilms, A. Wilms. **Narwa Jõesuust:** E. Greenberg, A. Tooren. **Keilast:** A. Eermann, A. Kutpri. **Kadrinast:** F. Hermann, H. Olla, W. Pappel. **Pinsast:** Wera Kurelauk. **Jõhviist:** M. Karpin. **Paldiskist:** R. Johanson, A. Lunter. **Haapsalust:** I. Intson, W. Kiwisto, E. Rämthal, E. Soomann, L. Tallenhof, Jenny Wäeden. **Wändrast:** Leeni Paulus. **Kohilast:** Klaara Pakk. **Järwa Jaanist:** Elmar. **Wõhmast:** Ellen Kalman, Erich Kalman, Meta Käärt, A. Matz. **Suure Jaanist:** Selma Soon. **Petserist:** Erich Miilbach, A. Walentin. **Sillalt:** B. Schmuul. **Laius Tähkwerest:** J. Sild. **Hiiu Kär dlast:** Adam Kiindok, Alide Kiindok, M. Tarning. **Jõgewalt:** Armand Karo, Elmar Klausson, R. Terasmägi, Ernst Tobber. **Lellest:** Hans Koppel, Endel Rämmal. **Abjast:** H. Kodil, A. Laks, Endel Mägi, J. Sakk. **Sondast:** Hilda Puurmann. **Paideist:** Alfred Mihelson, Edith Mihelson, Erich Mihelson. **Wiru Nigulast:** J. E. Krusbart. **Toriist:** Müil, Ella Tiik. **Wiljandist:** E. Mihkelson, J. Potter, M. Riismann, Pauline Wiru. **Kuresaarest:** A. Nellis. **Sauelt:** E. Sastok. **Sompast:** R. Rikken. **Tõstamaalt:** Agnes Rärn. **Nõmmelt:** L. K., H. Lippo, A. Metusalem. **Rii-seperest:** Helmi Willenthal. **Mäelt:** Rich. Kelder, L. Reisengof. **Pääskülast:** E. Lutsberg, Ruth Lutsberg, L. Lutsberg, Oskar Lutsberg. **Amblast:** H. Paggi. **Otepäält:** Koitsaar. **Raasikult:** O. Lipstok, H. Lipstok. **Häädemeestest:** Roosa Nurk. **Pais-tust:** J. Rebane. **Tarwastust:** H. Roosson, Karl Tutt. **Kil. Nõmmelt:** E. Rossmann, Ed. Rossmann. **Kabalast:** Leo Rikken. **Kihelkonnalt:** B. Teern. **Mõisakülast:** L. Tamm, J. Urro. **Lehtsest:** L. Wöölmann. **Aserist:** T. Weigel. **Karksi Nuiaast:** Peeper Uniwer. **Paluperast:** Lygia Tulff. **Warbolast:** O. Wahter. **Pollilt:** Märt Rebane.

Neist wõitsid loosimisel. 1) anne Ed. Wilde kogutud teostest — Pauline Wiru, Wiljandist, Jakobsoni tän. 11; 2) E. Leino „Ühepäewa biblikad“ — R. Koppel, Tormast; 3) Marie Underi „Weri walla“ — J. Sild, Laius Tähkwerest.

„Romaan'i“ talitus.

Ilusam ja väärtuslikum
KINGITUS PÜHIKS

on köidetud „Romaan'i“ aastakälgud:

Aastakäik 1922	ilu- ja poolnähkköites	700.—
„ 1923	„ „	900.—
„ 1924	„ „	950.—
„ 1925	„ „	950.—
„ 1926	„ „	950.—

„ROMAAN'I talitus,“ Tallinn, Mäüriwahe t. 16

Rätsepaäri

MAX JOHANSON

(Peterburist).

Tallinn, Lühikejalg 6, kõnetr. 30-89.

Võtan tellimisi vastu
 kõiksugu mees-
 rahvariiete peale.

Alaliselt suures väljavalikus mood-
 sais mustreis kõige paremaid Ing-
 lise riideid, voodreid ja siide.

Austusega

M. Johanson.

Shokolad ja kompõekid

Nõudke igalt poolt.